

Uj LAJKA

Taxa postală plătită la av
aprobării Dir. Gen. P.T.T.

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók köre
HUNGÁRIA
Budaörs-körút 9-11.

Főszerkesztő:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 155 (1301) sz. * Vasárnap, 1936 július 12

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

Befejezés előtt áll a török tengerszorosok ügyének új rendezése

Pár napos szünet a montreuxi értekezleten.

Montreuxból jelentik: A Dardanella-értekezlet a külső jelek szerint több napig nem fog érdemleges tárgyalásokat folytatni, hanem az eddig felgyült tárgyalási anyagot fogják bizottsági összejöveteleken földolgozni. Így például a szövegező bizottság a technikai és jogi szakértőkkel külön megbeszéléseket folytat arról a román javaslatról is, melyet a tengeraltjárók dolgában a főbizottság már elvileg elfogadott. Az angol egyezménytervezet szerint ugyanis a török tengerszorosokon minden hadihajó áthaladása szabad, csak a tengeraltjáróké tilos. A román javaslat ez utóbbi tilalom alól kivételt indítványozott olyan esetben, ha egy parti állam olyan tengeraltjárójáról van szó, melyet külföldön készítettek, s onnan kell behozni, vagy javítás végett oda kell kivinni.

Mi a főkérdés?

Most azonban az egyezmény körüli megbeszélésekben főkérdés a török tengerszorosokról, illetve a Fekete-tengerre való bejárásról s az onnan való kijárásról

kötendő új egyezményt hogyan egyeztessék össze az eddigi létesült egyéb nemzetközi megállapodásokkal, különösen a kölcsönös segélynyújtásokról szóló szerződésekkel.

Tegnap jelentésünkben közöltük, hogy ebben a tekintetben Titulescu román külügyminiszter beszéde új fordulatot adott a helyzetnek. Az angol alapjavaslat ugyanis csak a Népszövetséggel való összekötötést említi olyanképpen, hogy azzal az egyezménynek ellentétbe jönnie nem szabad. Ezzel szemben az orosz delegáció olyan ellenjavaslatot tett, mely a Népszövetséggel való összhang követelménye mellett külön kiemeli, hogy az egyes államcsoportok között létrejött kölcsönös segélyegyezményeket is alkalmazni kell. Sőt ezek akkor is alkalmazandók, ha a Népszövetség nem tudott egyhangulag dönteni a támadó elleni föllépésről. Az ilyen rendelkezés a tengerszorosok ügyével azért jön vonatkozásba, mert az egyezménytervezet Törökország javára a szorosok elzárását biztosítja, ha ő háborús állapotba kerül. A külön államcsoportok egyezménye szerint pedig Törökország szövetséges kötelemből folyólag is háborús fellé válhatik, bár egyébként közvetlenül nincs ellene háborús támadás.

Erre az esetre utalva, Titulescu román külügyminiszter kétszeres felszólalásban is élesen kiemelte, hogy Románia, mint a Fekete-tenger parti állama, le nem mondhat a Balkán-szövetségben neki biztosított török szövetségről. Tehát az angol alapjavaslat Románia részére nem kielégítő, miért is kívánni kell az orosz ellenjavaslat elfogadását.

Az angol delegáció a Titulescu felszólalása folytán kijelentette, hogy keresni fogja a módot a román igények kielégítésére s az angol alapjavaslat megfelelő átszövegezésére.

Az értekezlet kulisszái mögött az angol és

francia küldöttségek most erről folytatnak beható megbeszéléseket. Eddig még kellő formulát nem tudtak találni, hogy a Népszövetség egyezségkötésére és az államcsoportok külön egyezménye szerinti kötelezettségeket a török háborús jog tekintetében összeegyeztessék. Zavarja az összeegyeztetést Angliának az a gondolja, hogy Törökország erős szövetségi elkötelezésben van Szovjet-Oroszországgal. Így tehát minden háborús jog, amit Törökországnak a tengerszorosokra megadnak, tulajdonképpen a szovjetnek adott kedvezés fog lenni.

Litvinov és Paul-Boncour is elutazott.

Nagyobb feltűnést kellett, hogy Litvinov orosz külügyminiszter váratlanul elhagyta Montreux-t s nem is tudják, hogy hová távozott. Pénteken Paul-Boncour is elutazott Párizsba s csak jövő héten fog visszatérni. Ilyenformán a jövő hét közepe előtt aligha hozzák fel az egyezményt. Megjegyzendő, hogy a vitás szakasz az egyezménytervezet utolsó szakasza.

Pénteken olyan hírek terjedtek el, hogy Olaszország a megtorlások július 15-én bekövetkező felfüggesztése után mégis elküldi megbízottait az értekezletre.

Titulescu külügyminiszter átutazott Budapesten.

Budapestről jelentik: A keleti expresszsel román szalonkocsi futott be a nyugati pályaudvarra. A Perronon már várta a vonat érkezését Grigorcea követ vezetésével a budapesti román követség személyzete. A szalonkocsiból Titulescu szállt ki, aki egyenesen Montreux-ból jött. A külügyminiszter hosszú ideig beszélgetett Grigorcea-ával. A külügyminiszter környezetéből a Pesti Napló munkatársa azt az értesülést vette, hogy Titulescu most bizonyos belpolitikai természetű kérdések megbeszélésére jön haza. A montreuxi értekezlet amúgy is pár napig szünetel. Az értekezleten tanúsított magatartásáról a külügyminiszter a következőket mondotta:

— Románia elsődrendű érdeke, hogy a Dardanellákon keresztül szabadon érintkezhessék a külvilággal, nemcsak kivitele, de behozatala szempontjából is.

A külügyminiszter megérkezett Bucarestbe.

Bucuresti. Saját tud. Titulescu szombaton reggel a nemzetközi expresszsel megérkezett. Még a nap folyamán felkereste Tatarescu miniszterelnököt, majd királyi kihallgatásra jelentkezett. Hétfőn külön minisztertanácsot hívnak össze, amelyen Titulescu beszámol külföldi útja eredményeiről. Kedden vagy szerdán a külügyminiszter újból elhagyja az országot és megkezdí nyári szabadságát. Titulescu visszatérése nagy izgalmat keltett a belpolitika vezető köreiben. Hír szerint Titulescu azzal a kíváncsisággal lépett fel, hogy kérni fogja jogszertenti szenátorrá kinevezését. Így akár a parlamentben szószékhez jutni, hogy bármikor elmondhassa véleményét az ország belső ügyeire vonatkozólag is.

A nagygyűlés után

(S. I.) — Régebben a katolikus nagygyűlések adminisztratív aktusok, igazgatási ténykedések voltak. A mindennapos ilyen tevékenységtől csak az ünnepélyes keret, a díszes külsőségek különböztették meg ezeket a megnyilatkozásokat. Ez a X. nagygyűlés próbálta először a céltudatos tudatosítás szolgálatába állítani azokat az eszközöket, melyeket eddig inkább díszítő elemeknek és háttérnek volt szokás felfogni. A próba kitünően sikerült.

Mint dús fényforrása reflektorok és Jupiter lámpák, úgy világították meg minden oldalról az előadások, a művészi megnyilatkozások s a tömegfelvonulások a központba állított egyetlen kérdést, a magyar *jalusi nép mai helyzetét és jövőjét* ezen az ősi földön. A korszerű felvilágosító művészetnek tanítása ezuttal is bevált. Számátalan jel mutatta, hogy erről a nagy és ünnepélyes összeseregletéről senki sem távozott mélyseges benyomások, örömmel őrzött tanulságok és megtisztult fogalmak nélkül.

Ezek a tanulságok és benyomások különösképpen a katolikus *nemzet-tan* tengelye körül kristályosodtak ki és rakódtak le kemény védő rétegekül. Akárhonnan indult el a gondolat, mely végső célját Istenben látta, át kellett haladnia a nemzeti területen s le kellett raknia a maga tégláját az újkori katolikus nemzet-tan kiépítéséhez.

A *népnevelés* kérdésének körében ez a hozzájárulás eképpen szólt:

Legfontosabb feladata s egyben legmélyebb értelme a katolikus népnevelésnek, hogy *nemzet-tan* nevelje a közös származás, közös műveltség és közös sors által összefogott embereket. Az emberiség feje fölött gyülekező viharfelhők kavargásából nem nehéz arra következtetni, hogy a mostani vajudás *man* új korszak következik és ebbe az új-korba azok a népek mentik át életüket, melyeknél minden lelki és erkölcsi erőt a vezetők fel tudtak venni, azt építő és szepítő munkában, műveltséget gyarapító tevékenységben össze tudták fogni.

A *népiség* és *népművészet* terén a nemzet-tani ismeretek ezzel a tanulsággal gyarapodtak:

A nemzetek sorsa nem a felszínen, hanem a néplélek mélységeiben dől el, sokszorosan fontos tehát, hogy kulturánkat, elsősorban vallásos kulturánkat népi sajátosságainkkal és népi művészetünkkel átitassuk. Az isteni parancs azt mondja: szeresd a te Uradat Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből. Az én teljes szíved, az én teljes lelkem azonban az, melyben nemzetem érzése lüktet, fajomnak, nyelvemnek, történelmemnek képe hűen tükröződik. Ha mindezt kidobom magamból, akkor nem dicsérem az Urat úgy, ahogy ő kívánja s megvalósul rajtunk az Ur szava: „Ez a nép ajkával dicsér engem, szíve pedig távol van tőlem...”

A legmagasabb jogi szempontnak, a *természetrajznak* szempontjából a hozzájárulás a következőképpen hangzott:

A nemzettel szemben való hűség és mindaz, amit ez a hűség kulturális, gazdasági és közéleti téren követel, a keresztény természet-jognak egyik legfontosabb parancsa. A nemzet iránt való hűségnek kötelessége Isten negyedik parancsának tövéből fakad, „Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú életű lehess e föl-

BUZIAS Gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, páratlan szénsavas, radioaktiv és, vasas forrásokkal. Biztos gyógyhatás SZIV és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízások, érlelmeszesedés, vesebaj, vérérgényesség, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

NŐI BETEGSÉG a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgező nyomon fellépett idegbajok (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel.

Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árral.

Modern napfényes uszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. Állandó katonazene. Pausálkurák az „Európa” utazási irodák útján.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld.

Muschong Buziási Gyógyfürdő R-T.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIAS, BANAT.

dön — ebben az egyszerű és alapvető isteni parancsban benne foglalattatik mindaz, mi a nemzetünkkel szemben bennünket kötelez. A nemzeti kötelességekre alkalmazva ezt az isteni parancsot, az a következőképpen hangzik: Tiszteld és szeresd nemzetedet, melyből születtek, ezt az isteni köteleket, mely társadalmi lény, teljes emberré emel, mert csak így lehet hosszú életű a földön mindaz, ami te magad vagy, a te szellemednek s érzéseidnek alkotásai és csak így maradhat sz te magad is meg unokáidban és azok unokáiban...

A katolikus filozófia pedig ezzel a megállapítással járult hozzá a nemzeti kép kialakításához:

Nem kisebb tekintélyre hivatkozunk, mint Aquinói Szent Tamásra, kit a egyszerű francia új-tomisták a legmodernebb bölcsnek és a legkorszerűbb szentnek mondanak. Maritain a tanítás egyik legkiválóbb hirdetőjének írásában olvassuk, hogy a tomista filozófia a modern ember annyiszor megutált individualizmusával szembeállítja a katolicizmus bölcs társadalomszemléletét. Ez a szemlélet világos és egyszerű: az ember nem magában álló lény, hanem mindenestől rá van utalva a közösségre. Olyannyira rá van utalva, hogy mások nélkül nem is élhet igazán emberi életet. Az ember azonban úgy áll be az emberi közösségbe, hogy ezáltal nem szűnik meg egyéni élete: egyén és közösség nem valami ellentmondó fogalmak, hanem az egyik a másikat feltételezi, az egyik a másik nélkül nem lehet el. Mind-ebből az a természetes és világos következtetés folyik, hogy az ember hivatását csak mint családi, nemzeti és vallási közösségek tagja töltheti be. Enélkül korcs és idétlen. Szerencsétlen nyomorék, aki feltétlenül elveszti egyensúlyát és előbb-utóbb szakadékba zuhan...

Amikor éppen arról van szó, hogy népünk,

különösképpen falusi magyar népünk egyensúlya megingott,

egészen nyilvánvaló és kézenfekvő annak a fontossága, hogy az egyenes és biztonságos út élesen meg legyen világítva.

A nagygyűlés hatalmas fátyla volt, melyből a szeretet mélysége és a tudás fénye sugár-

A Balkánszövetség államai gazdasági értekezletre gyűltek össze Belgrádban

Stojadinovics jugoszláv miniszterelnök a Balkán gazdasági egysége megteremtéséről szólott

Belgrádból jelentik: Stojadinovics, jugoszláv miniszterelnök pénteken megnyitotta a Balkán-szövetség gazdasági értekezletét. Megnyitó beszédében kidomborította a megvitatásra kerülő kérdések nagy jelentőségét. Együttal felsorolta azokat a nehézségeket és akadályokat, amelyek eddig útját állották, hogy a szövetség

államai között szorosabb gazdasági együttműködés jöhessen létre. A természeti akadályok elhárítására nagyobb közös befektetések szükségesek, de azonkívül világgazdasági és politikai okok is vannak, melyek a kívánatos fejlődést késleltetik. Azonban a gazdasági értekezlet nagy előmozdítói lehetnek, hogy a lépésről-lépésre való haladás feltételeit megteremtse s a Balkán-szövetségben a meglévő politikai együttműködést gazdasági egységgel is megalapozzák.

A görög, román és török kiküldöttek közönetet mondtak Stojadinovicsnak az értekezlet előkészítésében kifejtett munkájáért.

Ezután a négy bizottság: a kereskedelmi, közlekedési, hajózási és idegenforgalmi albizottság tart még külön-külön üléseket. Az albizottságok munkájának befejezése után ismét összeül az értekezlet teljes ülése és meghozza határozatait.

Uj könyv!

P. Trefán Leonárd:

Mosolygó tájak

A kiváló hitszónok és író művészi írásainak legújabb gyűjteménye. Ára 50 lei és 15 lei portó.

Kapható könyvosztályunknál!

Viharban

Írta: Nagy Miklós

Kilépett a kis tanyai szobából és bosszusan vette észre, hogy erősen esteledik. Alaposan elaludta az időt. Feje még kóválygott a nehéz és tompa alvástól. A levegő pedig még mindig fülledt, fojtó és száraz.

Az aratás miatt jött ki a tanyára. A kocsit visszaküldte. Gyalog akart hazamenni. Az aratókat még meg sem nézte, mert ahogy kora délután belépett a hűvös szobába, lehuzta az a szakadozott divány. Mennyit is aludt? Legalább öt órát egyhuzamban.

Lezárta az ajtót és egy percig a buzatábla felé figyelt, ahonnan néhány hangosabb szófoszlányt idehallott. Nincs kedve közibük menni. Inkább csak az anyja megnyugtatóra jött ki. Mindenki tudja, hogy nekik itt a tanyán utoljára aratnak. A birtoknak ez a része eladódott rögtön apja halála után. Jóformán az egész birtok, mert a háromszázhatvan holdból csak a falu alatti ötven hold maradt meg tisztán.

A keleti égen az egész látóhatárt nehéz vadfeketé felhőgomolyagok lepték el. Állandó döngés hallatszott valahol a Tisza tulsó partjáról, mintha óriási messze cséplőgép duhogna. Sietősen neki vágott a nyárfás utnak. A vihar még messze van, talán idejében hazakerkezik. A tanya széléről még visszazérett és látta az aratók sorát a buza fölött hajlongani. Ha még nem zavarja őket a vihar, akkor éjszaka is dolgozni fognak. Az aratógazda szerint holnap délutánra elkészülnek a buzával. Sietni kell a csépléssel is, mert a nyiregyházi

hentes, aki a leánya számára hozományának megvette a birtokot, rögtön a vő kezébe akarja adni a tanyát. Vajjon milyen lehetett az a hentesleány, hogy háromszáz hold lett a vételára.

A nyárfák két sora különös lankadsággal állott a sötétedő időben. Még a leveleik sem rezegnek. A levegő sem akar hűvösödni. Milyen tüszurással izgatja az idegeket. A föllegek kísérteties nyugalommal torlódnak a látóhatár alól. Talán már a Tiszát is elérték. Bálint homloka gyöngyözik, lélegzete nyugtalan. Zsibbadt teste szinte lázadzik a gyalogos uttól. De megmakacsodott. Eh, talán csak elkerüli a vihart. Mit is csinálna kinn a tanyán egyedül egész éjszaka. Az is lehet, hogy anyja elébe küldi a kocsit, ha még idejében észreveszik a zivatart.

A nyárfalevelek mozdulatlan ólomlapokként csüngenek az ágaikról. A füves árokpárt és a vetések komoran várakoznak valami elkerülhetetlenre. A látóhatár szélén egy-egy villám alattomos fényfelvillanást fejt. A dörgés tovább hullámozott. A nyárfás ut kihalt. Székely nem is igen fog találni, mert a földműves aratóskor lovát be nem fogja. Ilyenkor két kezével dolgozik. Főleg estefelé, mert a hűvösben nem török úgy a buza szára és nem pereg kalásza.

A baloldali dűlön meghajolt az árpatereng. Ez a szélnel első alattomos lökése. Kuszva jön a földön, tehát facsaró vihar közeledik. Ostobaság volt mégis elindulni. De visszatérni nem érdemes, mert husz percnyi utat már megtett. Nyugtalan és feszült volt teste. Idegesítette a kulcs és revolver is a hátsó zsebben. Kivette és a kabátzsebbe csuszlatta. Még gyorsabban ha-

ladt. Megtörtülte néha arcát és nyakát. A felhőtömeg sűrű pereme már elérte a nyárfák ágtejtét. A villámok vörös cikk-cakkja átfogta a horizontot. A vihar közepe, úgy látszik, áttört a Tiszán. De legalább már megtette az ut felét.

Valami állott az ut közepén már száz lépésre. Mintha oszlopfát ültettek volna ma délután a két keréknyom közé. Ember nem igen lehet, mert mozdulatlan és jóval magasabbnak látszik. Ember nem is volna bolond, hogy itt a feleuton várja be a vihart. Bálintnak minden idege szinte külön feszül és sajog. A sötétség rátapad arra a mozdulatlan valamire, aztán mintha leválna róla. Nagyobbnak tűnik, aztán kisebbnek, most karcu magasnak, majd tömzsi idomtalannak. Ez már a szem nyugtalan játéka. Mi van ma este veled? Megbolondult, hogy rémeket lát.

Idegesen nevel saját magán. Száraz torka fulladozva szívja a fülledt levegőt. A szél porfelhőt kavart össze az utról és a kukoricásba vágja. A nyárfalevelek veszett táncba kezdenek a csapkodó ágakon. A porfelhő körülkavarja az ut közepén álló rémárnyat, aztán rohan Bálint felé. Ó fejtől előreszegi, szemét lehunyja, amíg a porszemeket érzi arca körül. Behunyta szemmel hallja a fák recsegését és köztük a szél vijjogását: zihú-zihú!

Amikor szemét fölnyitotta, alig tíz lépésre látja a sötét alakot.

— Ki az? — szól rá reked, száraz torokkal.

— A tekintetes urat várom — felelte egy furcsán tompa hang.

Bálintban a feszültség fölszakadt, hogy dü-

Az angol király aláírta az olaszok elleni megkorlátozások megszüntetését

Európa többi kormányai is rendre kimondják a megkorlátozások abbanhagyását

Londonból jelentik: Az angol király a pénteki titkos tanács ülésén aláírta azt a kormányrendeletet, mellyel Anglia az Olaszország elleni gazdasági megkorlátozásokat megszünteti.

A finn és norvég kormány is elhatározta a megkorlátozások megszüntetését.

A spanyol kormány a pénteki minisztertanácsban szintén elhatározta, hogy július 15-től kezdve megszünteti az Olaszország elleni elzárkózást.

Mint Moszkvából jelentik, a népbiztosok tanácsa úgy döntött, hogy július 15-től kezdve érvényteleníti azt a korábbi határozatát, mely az Olaszország elleni megkorlátozásokról intézkedett.

Olaszország hajlandó új egyezményi rendszert kezdeményezni a brüsszeli értekezleten.

Rómából jelentik: Külföldi hírekkel kapcsolatban hivatalosan kijelentik, hogy Olaszország nem idegenkedik attól, hogy a locarnói szerződést négyhatalmi (angol, francia, német, olasz) konzultatív szerződéssel helyettesítsék és ezt a lépést kezdeményezze. A küszöbön álló brüsszeli értekezletről kijelentik, hogy Olaszország nem szívesen újít fel elavult szerződéseket. Szívesebben venné, ha a tárgyalások újabb egyezmény megkötését eredményeznék. *Mussolini* szeretné, ha sikerülne helyreállítani a szoros együttműködést Olaszország, Anglia, Franciaország és Németország között. De ez nem jelenti azt, hogy a locarnói alapelveknek egy új szerződésben való lefektetését nem látna szívesen.

Ellentétek Spanyolországban a Népszövetség reformja miatt.

Madridból jelentik: Madariaga, spanyol népszövetségi fődelegátus lemondott erről a tisztségéről.

Madariaga e lemondása megindokolására elmondotta, hogy őt a baloldali és szocialista sajtó élesen támadta annak az emlékiratnak közzététele miatt, melyben a Népszövetség alapokmányának megreformálását kívánta.

AZ UTCA EGÉSZ SZENNYÉT...

hozzák be a legyek otthonába. Beszennyeznek és megfertőznek mindent, miáltal egészségét veszélyeztetik. Az orvosok a legyeket a legveszedelmesebb betegséghordozók közé sorolják, ezért kiirtásuk a higiénia egyik legfőbb parancsolata. FLYTOX finoman permetezve gyorsan és biztosan irtja a legyeket.

A lengyel külügyminiszter Danzigban

Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter Danzigba utazott. 2-3 napot tölt ott és érintkezést keres a pártok vezetőivel. *Beck* látogatásának kihatása és eredménye felvilágosítva nagy érdeklődéssel tekintenek.

hős türelmetlenségbe csapjon át.

— Mit akarsz most itt ebben az időben? Az ember hangja a szél vijjogásán át nehézarhangként kondul.

— Beszédem vána a tekintetes ural.

Bálint összevont szemmel figyeli, de nem ismeri meg. Régifajta szűrt lát rajta, amit már nem hordoznak, csak itt-ott néhányan, akikre rámaradt az öregektől. Ilyenkor, zivataros időben kanyarintják nyakuk köré vagy ha tilos utakon járnak, Bálint dühös. Ostoba alkalmatlan ember! El akar menni mellette. Közbe odaveti:

— Látod, hogy sietek haza. Gyere holnap az irodába.

— Ezt itt kell megbeszélni. Ne menjen tovább!

A hang már szemtelenül fenyegető. Bálint visszafordult. Villám hasított ki a nyárfák közül és egy villanatra megmutatta az ember arcát. Azaz inkább csak az állat a lehúzott kalap alól. A szürös ember esőnedsébben folytatja, de szavaiból fülledt düh erjedése érzett:

— Ilon dögában akarok szót váltani!

Bálint már sejtette, kivel áll szemben. Szemző Ilon bátyjával. Tehát jön a leszámolás. Ugyancsak jó kedvibe találja. A revolver závarát felnyitotta a zsebében. Rákiáltott a legényre:

— Micsoda Ilon dögában?

— Tudja azt maga. Iszen jól ismeri Szemző Ilont.

A legény már csak magázta, tehát mindenre el van készülve. Bálint fejében össze-vissza cikáztak a gondolatok. Belelőjjön-e, ha a legény rátámad. Csakhogy itt most Ilon

bátyjáról van szó és nem közönséges utonállóról. Ebből hatalmas botrány lehet. És ha a falusiak is, de ő Ilont kedveli. Minek kellett neki ezzel a leánnyal kikezdeni! Az teljesen belébolondult. Lehet, hogy az urat szereti benne. Az is lehetséges, hogy ezek a gazdag földművesek rá akarják őt házasságra kényszeríteni. De vele így nem boldogulnak, ilyen utonálló módon. Valamit mégis csak kell mondani ennek a legénynek:

— Milyen dögában?

— Eh, milyen dögában!? Jobban tudja azt maga. Mire mink megtudtuk, már az egész falu arról beszélt. Ilon pedig tegnapról el akarja magát emészteni.

Mindenki tud róla. És most mit csináljon? Mit mondjon ennek a legénynek valami határozottat? Örült este ez! A dörgés állandóan löpölyög az óriási fekete magasságban. Retentő villám hasította át az eget egész hosszában. Kitágult szemmel meredtek egymásra. A szür nyílásban balta villant elő. Bálint egy lépést hátrált, előkapta revolverét. Nem félt, csak a lövésnek készített helyet. Mert életét mégsem adja oda egykönnyen. A villámcsapás után megvakulva állottak, míg a siketítő dörgés végigmarta az egész éjszakát. Bálint teste hátszolt pánaszokat rekesztett. Nagy erőfeszítéssel összeszedte magát és tompa hangon kérdezte:

— Mit mondott Ilon?

— Semmit se mondott. A faluban beszéltek. Ő nem szól, csak el akar hazulról menni a halálba.

Igen, ez Ilon. Bálint ráismer. Maga előtt látja a szép, magas parasztleányt, aki vele is

alig beszél pár szót. Különös leány. Meg vagyok én babonázva! — szokta mondani Bálint faggatásaira és siet Bálinttól menekülni, hogy aztán újból találkozzanak. A leányra való gondolás némileg lecsöndesítette. Tanácstalan volt, de már valami emberi érzés fészkelődött közejük.

— Nézd, Sándor, hagyd ezt kettőnkre! Nem való ez ebbe az éjszakába.

Nehéz esőcseppek kezdtek a porba koppanni. A levegőbe esőszag keveredett. A legény, talán a szelidebb hangtól megcsöndesedett, de azért keserű volt a beszédje.

— Azér jöttem ide megmondani, ha Ilon meghal, maga is utána pusztul.

Bálintba belehasítottak a szavak. Érezte, hogy megérdemli: Ő bolondította a leányt és az szinte félálomban követi. Mondogatta Ilon, hogy nem lesz jó vége ennek, de ő nevette. Könnyűnek találta az egészet. Akárhogy is áll a dolog, mégsem ezzel a baltás legénnyel fogja letárgyalni. Micsoda izléstelenség!

— Hogy mi lesz a vége, az az én dolgom, meg Iloné! — vágta oda keményen. És indult tovább, mitsem törődve a legénnyel. Még csak annyit hallott a zuhogó esőben:

— Majd meglátjuk! — és a legény valahol lemaradt a sötétben. Bálint félvakon ment előre. Az eső mosta veritékeny homlokát. Magára maradván nagy szomorúság fogta körül. Itt csakugyan két megoldás van. Vagy a halál, vagy elveszi Ilont. Szereti a leányt, de a büszkesége, vagy talán inkább az anyja miatt erre nem is gondolt. Az anyja pedig csak kesereg az adósság, a birtok pusztulása miatt. Apja halála után még jobban visszavonult. Lenézne a százhol-

Egy pontban
mindenki megegyezik:

L. V. O.

ruhafestő és vegytisztító cég

munkája utolérhetetlen

Str. Ciorogariu 1. és 34.

P. Unirii 2.

Telefon 5-53 és 8-53.

Michel Angelo terve megvalósul Rómában

Lebontják a világhírű „Borgókat”. — Uj utca köti össze
az Angyalvárat a Szent Péter templommal

Rómából jelentik: *Bottai*, Róma kormányzója a egyházi hatóságokkal egyetértésben egy közel hetvenesztendős tervet hajtott végre. Lebontja a Szent Péter tér előtti két hírneves utcát, a Borgo Vecchio-t és a Borgo Nuovo-t, amelyek eddig megakadályozták, hogy a Piazza és a Bazilika teljes szépségében táruljon a nézők szeme elé. Már hetven esztendővel ezelőtt tervezték, hogy végrehajtsák Michelangelo tervét, a Tiberistől a S. Pietroig szép, széles, a templomhoz méltó utcát nyitnak, de mindeddig anyagi okok miatt nem lehetett lebontani a Borgókat elválasztó házsört. Különösen a Borgo Nuovo teli s tele van üzletekkel, amelyeknek tulajdonosai borsós béreket fizetnek. Itt vonulnak át a zárandokok és az idegenek ezrei, akik a Vatikán felé igyekeznek és a Borgo kereskedői értik a módját, hogy a sulyos házbéreket a pápai városállam és a Szent Péter templom varázslatos közelségében megkeressék. A Borgo lakásai nem sokat érnek: a házak legtöbbje megérett a lebontásra, de az üzletbérek követeléseiben a telkek értéke olyan magas volt, hogy eddig egyetlen kormányzó sem vállalkozott kisajátításukra és az aranyat érő házak lebontására. Most azonban végrehajtsák a nagy munkát és ezzel Róma újabb,

világraszóló szépséggel gazdagodik.

A Borgo Vecchio és a Borgo Nuovo egyesítésével a régi Rómának egyik lezárdekesebb darabja tűnik el. Hajdan, a római császárok korában függőkeretek voltak a Borgók vidékén. A szaracének betörése után, 848-ban IV. Leó pápa három kilométer hosszú falat építtetett itt, részben a Szent Péter templom, részben pedig a körülötte lassan fejlődő új városrész védelmére. Csaknem négy évszázadon keresztül ez a városnegyed volt az angol-szász szerzetesek, papok, zárandokok, a pápa városában tartózkodó nemes urak tanyája. Számos angol iskola és kórház, templom és főúri palota épült itt és különösen Wessex és Mercia grófságokból kikerült angolszászok népesítették be őket. Az angolszászoknak köszönhetik maig fennmaradt nevüket is a „Borghik”. Ima király és felesége Gethelburga ugyanis egy „Schola Saxonumot” építtettek, amelyet S. Maria de Saxonumot neveztek el és ezt csavarva ki az évszázadok folyamán a római népegyébörgővé. Még ma is fennmaradt néhány középkori ház, bár legtöbbjét a nagy reneszánsz pápák lebontatták és helyükbe palotákat építtettek. Különös — és csaknem hatszáz év múltával ismét aktuálissá vált — adat, hogy ezen a vidéken emeltek az abesszinek első római szállítását és közelében a római katolikus vallásra tért etiópiaiak templomát, amely S. Stefano degli Abissini néven még ma is fennáll. De azok az érdekes középkori házak, melyek a városrendezés vonalába esnek, most el fognak tűnni. Az illetékesek szerint nincs közöttük egyetlen becses műemlék sem.

Kétségtelen, hogy a lebontásra kerülő középkori házakért bőven kárpótolják majd Rómát a Borgo Nuovo megmaradó részén, az évszázadokon keresztül össze-vissza épített házak egymásra és egymás elé rakott tömegéből ki-hámozandó paloták. A Borgo Nuovonak csak a neve mondja, hogy új, a valóságban már közel öt évszázada áll, nagyjában a mai alakjában. A pápaság fénykorában sokan igyekeztek a Vatikán közelében felépíttetni palotáikat és midőn 1499-ben VI. Sándor pápa egy akkoriiban igen szokatlan és fényűzősszámba menő rendelettel ki is köveztette a Borgo Nuovot, a szűk és levergőlt utca hatalmasan divatba jött. Itt építtette fel palotáját Giorgio Costa, a dicszadag portugál bíboros: 1506-ban Adriano Castellesi — valószínűleg Bermanteval — a mai Palazzo Torloniát, amely egyideig az angol király követének szállása volt. Itt a Borgóban lakott (a 96. számú házban) Sarfatti, a pápai udvar világhírű zsidó orvosa és a Piazza Scossacavallin állt Rafael háza. A tervek szerint azokat a palotákat, amelyeket ki lehet hámozni és meg lehet menteni: restaurálják. A többi és a Borgókat elválasztó házakat — lebontják. Lehetséges, hogy a Bernini-féle oszloposort egészen a Teveréig, a Piazza Piaig folytatják, hogy így közel háromszáz esztendő után megvalósítsák a nagy reneszánsz pápák legszebb álmait. A munkálatok már a közel jövőben megindulnak és úgy vélik, hogy egy éven belül az Angyalvárat már az új, pompás utca köti majd össze a Szent Péter templommal.

das Szemzőket, mert az ő apja még megyei főjegyző volt. Csupa ostobaság az egész élet.

Az eső a falu szélén csöndesedett meg. A Szemző-háznak egyetlen ablaka volt világos. Legjobb lenne most beszélni Ilonnal. A férfi-nép künn van a határban. Az utcán senki sem jár. És valahogy vágyik a nyomorult magára-hagyatottságában Ilon közelsége, szava után. Most már csakugyan vigyázniia kell rá, nehogy ostobaságot kövessen el. Vonzotta a csöndes ház.

A kapu be volt zárva. Átdobta magát a kerítésen. Föltapogatott a lépcsőn a magas tornáczra. Bekocogott az ablakon. A konyhaajtó kinyílt. Aztán a pitvarban szöszmötélt egy kéz a tornáczra nyíló nagy ajtóval.

— Ki az? — Ilon hangja volt.

— En vagyok itt, Bálint! — szólt be hal-

kan, nehogy más meghallja.

Az ajtó gyorsan kinyílt. A leány suttogó hangján érzett a benső reszketés.

— Jaj Istenem, mit akar?

— Beszélni veled, Ilon. Gyere ide!

A leány vakon, inogva és előrenyújtott kézzel ment a hang felé és amikor meg érezte Bálintot, mellére borult. Az udvarról fölhallott, amint az eső a tócsákba csapkod. Egy-egy fáradt, távolodó dörgés zöröglette meg az esőcsatornákat mellettük. A leány hangja fülledtan és halálos fáradtsággal suttogott:

— Mit akar velem beszélni, Bálint?

Bálint úgy érezte, hogy sorsa eldőlt. Valami csöndes nyugalom hajtotta ki belőle a feszültséget a titokzatos, szomorú éjszakába.

— Érted jöttem! — mondta csöndesen, de h

— Vezess be az édesanyádhoz.

Hazahozzák Jugoszláviából Timis megye levéltárát

Timisoara. Saját tud. A szerb hadsereg kivonulása alkalmával a szerbek egyebek közt az elérhető levéltárakat is magukkal vitték. Így Timisoaráról a vármegye levéltárát, azonfelül a katonai levéltár egy részét. Másik részét makulaturaként a szállítást végző alantás közegek révén eladták szatócsoknak, henteseknek. A megyei levéltárnak a romániai Banatra vonatkozó részét illetően már régebben indultak meg tárgyalások oly irányban, hogy ezt a levéltári anyagot Románia magának követelje. Horodor Viktor dr. közigazgatási vezérfelügyelő vezette a tárgyalásokat egyéb elszámolási tárgyalásokkal együtt. A vezérfelügyelő most a levéltár anyag egy részét meg is kapta Jugoszláviától. Begai hajókon ötvennyolc nagy csomag érkezett meg Timisoarara, megyei aktákkal. Ezeknek a prefektura részére való átadását Horodor dr. pénteken már meg is kezdte. A vezérfelügyelő a napokban Belgrádba utazik, hogy visszahozza az oravitai bányaigazgatóság elvitt levéltárát is. Az ősszel pedig a vármegyei levéltár még Jugoszláviában maradt részét veszi át. Jugoszláviának a levéltár visszaszolgáltatása körüli munkák és egyéb költségek mintegy kétszáz ezer dinárba kerülnek. Egyébként a helyi érdekű vasutak részvényeinek felosztását is most eszközölték.

A diciosanmartini Magyar Párt ülése

Diciosanmartinból jelentik: A diciosanmartini magyarságnak bensőséges ünnepe volt, mint a Magyar Párt tagozatának intézőbizottsága első ízben tartotta gyűlését saját helyiségében gróf Beldi Gergely elnöklete alatt.

Dr. Barabás Béla volt képviselő indítványozta, hogy Pekry Géza megyei elnöknek szavazzanak köszönetet azért a fáradhatatlan munkáért, melyet a magyar kulturház megszerzése ügyében kifejtett, mert ővé a főérdem, hogy a vármegyei magyar alakulatok végre saját otthonukban rendezhetik meg gyűléseiket.

Ezután Adorján Gábor és dr. Barabás Béla ismertették a nemrégben megalakult Városi Temetkezési Egylet alapszabályait és indítványozták, hogy néhány célszerű módosítást hajtsanak végre rajta. Ezzel a munkával dr. Barabás Bélát bízta meg az intézőbizottság.

Majd Pekry Géza elnök ismertette a megyei intézőbizottság nemrégben hozott határozatait. Előadta, hogy a nyolc tagból álló küldöttséget jelölt ki a stantul-gheorgheni országos magyarpárti nagygyűlésre. A küldöttség kért fogja a nagygyűlést: hasson minden erejével oda, hogy a kormány a községi és városi tanács-választások megtartását rendelje el.

Végül dr. Pálffy Ferenc, a városi időközbi bizottság egyetlen magyar tagja szólalt fel. Sajnálatlalt jelentette ki, hogy a város költségvetésében csak hatvan ezer lejt irányoztak elő a négy kisebbségi egyház segélyezésére és ugyanekkor kétszáz ezer lejt kap a két többségi egyház. Az ülés gróf Beldy Gergely elnök zárószavaival ért véget.

Just Béla:

A modern francia katolikus irodalom története

A modern francia katolikus irodalom egyike a legtöbb embert érintő kérdéseknak. Uttörő jelentőségű ismertette Just Béla könyve: olyan közel hozza a kor egyik legnagyobb szellemi jelenségét, hogy a magyar olvasó tökéletes beleéléssel olvassa lapjait. Iróknak, olvasóknak egyaránt fontos és szükséges munka.

Ara 75 lei és 15 lei portó

Kapható: könyvosztályunknál.

Barcs Imre.

Minisztertanácsot tartottak a gabonaértékesítés új rendjéről

A kormány az idén is több vidéki városban ki fog szállani

Bucuresti. Saját tud. Pénteken délelőtt minisztertanácsot tartottak, amelyen a gabonaértékesítés gyakorlati kérdéseivel foglalkoztak. Továbbá a cseh-román fizetési egyezményről, amelyet a Csehszlovákiában tett hadiszertrendelések fedezésére vonatkozólag kötöttek. Foglalkoztak az aradi Astra-gyár sztrájkjával is és a kormány nyári munkatervével. A kormány ugyanis a tavalyi példára, ezidén is az ország több városában fog minisztertanácsot tartani a megyei prefektusok bevonásával. Az első ilyen minisztertanácsot Clujon fogják tartani, amelyen *Tatarescu* egyéb fontos nyilatkozatok mellett válaszolni fog Maniu vintul de josi beszédére.

Lesben álló arabok le akarták löni a palesztinai angol főbiztost

Egy angol őrző csapat közbelépése hiúsította meg a merényletet

Jeruzsálemből jelentik: Arab forradalmárok merényletet kíséreltek meg Sir Arthur Wauchope palesztinai angol főbiztos ellen. A főbiztos gépkocsin útban volt Sarafend felé, hogy meglátogassa az oltani gyűjtőtábor. Az országút egy helyen sűrű bokrok szegélyezik. Alig néhány perccel azelőtt, hogy a gépkocsi megérkezett volna ott haladnia, a közelben portyázó egyik angol különítmény tisztje, aki távcsővel végigvizsgálta a vidéket, fölfedezte, hogy vállhoz emelt fegyverrel, lövésre kész arabok rejtőznek a sűrű bozót mögött. Ugy látzik, az arabok is észrevették, hogy rejtőhelyüket fölfedezték, mert mire az angol őrző odaért, nyomuk veszett.

Egész napig tartó zavargás volt Avignonban

Osszeütközések a sztrájkoló hivi és ellenzői között

Avignonból jelentik: Avignonban pénteken súlyos zavargások voltak. A szakszervezetek általános sztrájkot provokáltak, mire rövidesen súlyos összefutásokra került sor. Mintegy háromezer kereskedő, iparos és környékbeli földműves, akiket a sztrájkoló megakadályoztak, hogy áruikat a piacra vigyék, összegyűltek az egyik téren, hogy tiltakozzanak a sztrájk ellen. A Marseillaiset énekelte, amikor nagyobb tömeg sztrájkoló érkezett ugyanarra a tere. Összeütközésre került sor, amibe a rendőrség is beavatkozott. Számos sebesülés történt. A rendet csak a késő esti órákban sikerült helyreállítani. Attól tartanak, hogy szombaton este újabb zavargásokra kerül sor.

Megjelent! Pintér-György:

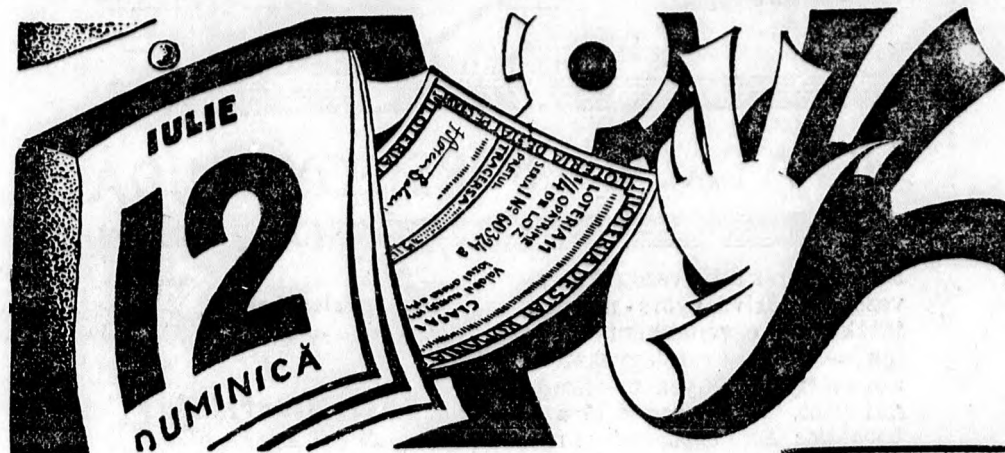
A magyar irodalom-történet II. kötete

Ara 40 lei és portó.

Megrendelhető könyvosztályunknál, ahol az I. kötet is kapható.

A két könyv nemcsak az iskolák részére elsőrangú kompendium, de csi- nos kiállításánál fogva, rendkívül alkalmas jutalomkönyv is.

Legyen türelemmel! **3** NAP

választ el a SORSJÁTÉK I. osztályának a huzásától.

Három napi várakozás, hogy a szerencse forgatagába kerüljön. Ne feledje el, hogy aki nem veszi meg most sorsjegyét, nem nyújtja ki kezét a szerencse felé.

Ma július 12.-én, holnap július 13.-én és holnapután július 14.-én

lehet még minden sorsjegyárudában sorsjegyet vásárolni.

Július 15.-én van az I. osztály huzása a Fundatia Carol aulájában.

* Mindenütt, a nyaralásban, vidéken, otthon, gondoljon szerencsés sorsjegyre.

AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Kiegyezés Ausztria és Németország között

— Hitler kancellár elküldötte Bécsbe a maga békepontját —

Londonból jelentik: A *Daily Express* berlini jelentése szerint Hitler Berchtesgadenben három óra hosszat tanácskozott külpolitikai tanácsadóival és egyezménytervezetet készített az osztrák-német politikai és gazdasági viszály elintézésére. Jelen volt a tanácskozáson Papen, Ribbentrop és Neurath.

Papen pénteken visszatért Bécsbe, hogy közölje Schuschnigggal a felteteleket, melyek a következők:

1. Hitler nem avatkozik be Ausztria belügyeibe.
2. Nem támogatja az osztrák nemzeti szocialistákat.

3. Fölmenti az Ausztriába utazó német alattvalókat az 1000 márká különilleték fizetése alól.

4. Fölösztolja a német-osztrák légiót.

5. Schuschnigg politikai szabadságot ad az ausztriai nagynémeteknek.

Papen és Schuschnigg közeljutott a megegyezéshez.

Londonból jelentik: A *Daily Mail* jelenti Bécsből, hogy Papen és Schuschnigg oly közel van a megegyezéshez, hogy tervük már csak az utolsó simításokra szorul.

Borelli páter elbeszéli, hogyan történt a lekenti mészárlás

Tizenkét olasz repülőtestet és két tolmácsot öltek le az abesszinek

Rómából jelentik: A július 8-iki abesszin mészárlásnak — mint a Stefani iroda jelenti, — az olasz légi haderő 12 tagja esett áldozatul. Meggyilkoltak az abesszinek két bennszülött tolmácsot is.

A lekenti kerületben történt ez az abesszin támadás. A megtorlására kiküldött repülőosztag szakadatlanul üldözi a gyilkos terrorbandát. Puskatűzzel és bombával igyekeznek megakadályozni elmenekülésüket. Azokat a

falvakat is bombázzák, amelyekben a terrorbanda tagjai menekülés közben elrejtőznek.

A lekenti mészárlás részletei különben most válnak közismertté Borelli páter elbeszélése nyomán. Eszerint az első éjszaka nyugodtan telt el. A második éjszaka az abesszinek megtámadták az olasz repülő sátrát és az alvó katonákat lemészárolták. A páter annak köszönheti életbenmaradását, hogy külön sátorban aludt.

BUCURESTIBEN CLUJON

AZ EGÉSZ
ORSZÁGBAN

számos sorsjegyet
ad el a

HIVATALOS SORSJEGYÁRUDA

szakemberek által vezetett szervezet - rendkívül gyors - minden játékoskal egyénekenként törődik - szétosztja sorsjegyeket - közli a nyereményeket - azonnal fizet. A II. Sorsjátékra a Hivatalos Sorsjegyarudánál vásárolt sorsjegy

SZERENCSET hoz!

Falvakban,
az egész országban

Postahivatalok

osztják szét a sorsjegyeket a levélhordók által, minden illeték és költség nélkül. A falvak szerencse elképzelhetetlen volt. A Postahivatalok által az egész országban kifizetett milliók a legjobb bizonyíték minden játékos számára.

Látogatás a Hágai Békepalotában

Irtá: Aubermann Péter

Hollandia csinos fővárosában járó idegen, miután megtekintette az igéző szép scheweningeni tengerpartot, a királyi palotát, a múzeumokat, templomokat és főutcákat, csak igen ritka esetben mulasztja el a híres békepalotát. Tulajdonképpen miért is nézi meg? Azért, mert hazájában többször hallott róla; mihelyt valaki Hágát említette, önkéntelenül társult elméjében a hágai döntőbíró fogalma.

A palota olyan országban épült, amely közvetlenül nem folyik be a legégetőbb nemzetközi kérdésekbe és mondhatni, hogy bizonyos semlegességet is élvez, akárcsak a Népszövegnek szállástadó Svájc.

Az Anna Paulowna Straat-on keresztül haladva megpillantunk egy tornyos vármegyeháza kinézésű épületet. Ez a brikettből épített négyszög alakú palota tehát a béke szentélye, a nemzetközi igazságszolgáltatás legmagasabb fóruma. Kívülről három méter magasságig norvég gránit burkolja. Amint tekintetünk felkúszik, rávetődik a kökolosszus arcúlatára, a könnyedarányú boltívekre, úgyszólván mondhatnók szabályosan ívelt szemöldökeire, aztán a nagy ablakaira: tágramerredt csillogó szemekre. Majd következik egy kissé a homlokára húzott magas kalapja: az épület teteje.

Vajjon érdemes-e bemenni? A hosszú folyosókon és tágas termeken kívül ugyan mi különös lehet látni egy igazságügyi palotában. Próbáljuk meg mégis, van-e alapja annak, amire a hágaik olyan büszkék.

Amire a hágaik olyan büszkék.

Krisztus szobor puskacsövekből, kardhüvelyekből!

A folyosón Carnegie szobra, mögötte a falon a palota fajánszából kirakott tervezete. A tervezetet Cordonnier, kiváló lillei építész készítette. A megépítésnél elsőrangú belföldi szakértők segédkeztek. Carnegie amerikai milliomosnak azért emeltek szobrot, mert ő volt az, aki hatalmas alapítványával lehetővé tette a palota megépítését. A kezdeményezés tulajdonképpen Miklós orosz cártól származik. Az ő javaslatára tartották meg 1898-ban a hágai Huis ten Boschban az első békekonferenciát. Ekkor állították fel az úgynevezett „Permanent Hof van Arbitrage-t.” De nézzünk már egy kissé körül! Az előcsarnok padlója remek mozaik szilánkokkal van kirakva. A falakat márvány burkolja. A boltívek anyaga a legfinomabb francia mészkőből készült. A lépcsőház egyik piederesztályán Amerikától ajándékozott Justitia-szobor áll. A lépcsőház párkányán életnagyságú Krisztus-szobor, balkarján kereszt, amelyben ez van bevéve: „Lux mundi”, világ világossága; jobb kezét kiferejszti, áldástosztva és békéttérjesztően. A Krisztus-szobor hadianyagból, puskacsövekből és kardhüvelyekből készült, akárcsak I. Károly román király acélko-

ronája, amelyet ágyukból öntöttek. Ez embermagasságú szobor mása Argentína és Chile határánál, az Andesekben található, csakhogy nyolcszoros nagyságban. Szoborban itt különben nincsen hiány. A folyosókon körülbelül egy féltucat sorakozik egymás mellé, mind-egyik egy-egy kiváló jogászt ábrázol. Az aranyozott kandelaberek mellett elhaladva, feljutunk az emeletre. Az egyik terem mennyezetén holland mesterek falfestményei. Akárcsak templomokban gyakran találkozunk az erények, illetőleg a bűnök megszemélyesítésével, itt is szimbólumok tárják elénk a nagy eszméket. Az első kép hajadont ábrázol, balkezeben a bőség szaruja, körülötte anygalkák, meg-rakodva dús szőlőfürtökkel. A második festmény férfialakjának lábainál ülő oroszlán a szabadságot jelképezi; végül a háborút látjuk: repülő angyalok, vagy talán inkább fúriák villogó karddal halálraemelt szentelünk a II. Miklós cártól ajándékozott 3500 kgr. súlyú pazsar jáspis vázának s utána átmenyünk a nagy tanácsterembe, ahol legelőször kínai vázák és a sziámi király elefántcsontjai terelik magukra

a figyelmet. A terem közepén hosszú, kékes-szürke takaróju asztal, körülötte fotelek, támlájukra himezett országcimerekkel. A román címer „Nihil sine Deo” ismert jelmonddal. A magyar korona mellett valamilyen spanyol-magyar korona mellett valamilyen angol nyelvű állam, a másik oldalon meg Anglia következik. A falakon mesés értékű japán tapéták, amelyeken állítólag három álló évig dolgozott több száz munkás. Az asztalon szép kivitelű ezüst tintatartók.

A nemzetek ajándékai díszítik a palotát

A békepalota fejedelmi díszlet d'Estournelles de Constant francia bárónak köszönheti. D'Estournelles javaslatot tett, amelyben kifejtette, hogy a népek békekészsége és közösségi érzése a legszebben úgy nyilvánul meg, ha minden állam építkezési anyaggal, művészi és sajtóságosan nemzeti jellegű termékekkel járul hozzá a béke eme mentvárának felkészítéséhez. Ez az indítvány mindenütt erős visszhangra talált. Anglia színes ablaküvegeket, Németország hatalmas rácsot ajándékozott, Belgium a főbejárat kovacsolt vasrészeit és bronzöntvényeit, Dánia az udvar szökőkútját, Japán pedig a tanácskozó terem himezett selyem tapétáit. Franciaország falfestményekkel és szép gobelinekkel járult hozzá. Kína drága vázákat, San Salvador és Brazília értékes faanyagot, Hollandia meg a mennyezet díszlet adta. Olaszország márványoszlopokat, Ausztria bronz- és kristálycsillárokat, Amerika képeket küldött. A földszinti teremben Románia és Törökország szőnyegei, az első emeleten Magyarország ajándékai vannak elhelyezve: 4 körülbelül 2 méter magas magyar motívumokkal díszített bronzszínű vázák.

A békepalota csak egy szép muzeum

A palota hátsó részében van a könyvtár. A nemzetközi jog és politika, a diplomáciai történet terén alig van hozzá hasonló tökéletes gyűjtemény. Eredetileg csak a döntőbírósnak szánták, ma azonban nyilvános jelleggel bír, használhatják mindazok, akik a nemzetközi jogot tanulmányozzák.

Az udvar előrenyújtott nyakú porcellán jegesmedvéi bambán nézik a fókák orrán-száján kiszökkenő vékony vizugarat. Megemlítendő még a palotát körülölelő szépen gondozott park. Ha már most azt kérdezzük, hogy mi haszna volt a népeknek a békepalotából, sajnos azt kell mondanunk, hogy alig váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Igaz, erről egyáltalán nem tehet. Jogászai hozhatnak akármilyen igazságos ítéletet, de ki kezkesedik annak végrehajtásáról? Ekesszólan hirdethetik a békét, de azt megvédeni nem képesek. A hágai békepalota jelentősége talán csak egy szép múzeumával ér fel. Carnegie gazdag alapítványából a békétörékvések történelmi emléke és a művészet pazar tárlata lett. Hatalmas könyvtárban felhalmozott jogi traktátumok és kompendiumok paragrafusai úgy hatnak, mint egy értékes bogárgyűjtemény. A jóakarataknak és nemes törekvéseknek dokumentumai meg a paleontológiai múzeumok őslényeire emlékeztetnek, amelyek valamikor oly életerősök voltak, ma azonban élettelen hús és vér nélküli csontvázak és végül a művészi alkotások, amelyekkel tele van hintve az egész épület, bájos ártatlan gyermekek benyomását teszik, akik elgyönyörködtetnek naiv játékkal, de nem valóik arra, hogy megragadják és erős kézzel irányítsák az idő vasgyepőjét.

CENTRAL FOTO

fényképezési szaküzlet Ep. Cio-rogáriu utca 1.

Dus választék fényképezőgépekben és tartozékaikban. Amatőr munkák kidolgozása a leg-tökéletesebb kivitelben.

Postai szétküldés.

HIREK

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉS ÁRAK. Hétoldos: Egész évre 600, fél évre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.
 Magyarországon: Egész évre 90 P., fél évre 55 P., negyedévre 35 P., egy hónapra 20 fillér, vasárnap és ünnepek 26 fillér.
 Postatakarékpénzjárási csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cíj szerkesztő: **dr Sulyok István**
 Cíj. Hírt. Utca 13.

Kéziratokat nem öntünk meg és nem adunk vissza.
 Csak a választóllyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: A hőmérséklet még emelkedik, sokfelé ismét zivatarok, mérsékelt délnyugati szél.

Zürichi zárlat. Párizs 20.21 háromnegyed, London 15.38, Newyork 306, Brüsszel 51.77 fél, Milánó 24.12 fél, Madrid 41.87 fél, Amszterdam 208.25, Berlin 123.30, Bécs — schilling 57.90, Prága 12.60, Varsó 57.60, Belgrád 700.

Ma van az oradeai római katolikus székesegyház alapításának 156-ik évfordulója. Ma, vasárnap lesz az oradeai katolikus székesegyház fennállásának százötvenhatéves évfordulója. Ez alkalommal a székesegyházban d. e. 10 órakor ünnepi szentmisét pontifikál *Molnár Kálmán* preláus-kanonok, püspöki helynök. Szentbeszédet mond *Brösztel Lajos* apátkanonok.

A bolgár király Velencében. Szófiából jelentik: *Boris* bolgár király szárnysegéde kíséretében Velencébe érkezett. Innen rövid tartózkodás után továbbutazott San Rossore, az olasz király nyári rezidenciája felé.

Kellner Ady diákok részére tánciskolát nyit július 20-án a Magyar Házban. Előzetes jelentkezés kéri. Oradea, Str. Gh. Dima 4 sz. alatt.

A katolikus plébános helyébe erdőört neveztek ki a községi tanácsba. Mercurea Ciuc. Saját tud. Amint ismeretes, az új közigazgatási törvény szerint kisebbségi egyház papjai nem lehetnek jogszerinti tagjai a községi tanácsoknak. Ilyen értelemben már átíratottak is kaptak a megye községeinek katolikus papjai, hogy többé a tanácsüléseken nem jelenhetnek meg. Ciuciumi községben *Bors István* plébános helyébe *Gliga Ioan* hatósági erdőört neveztek ki jogszerinti tanácsosnak. A kisebbségi egyházak képviselői egyházak és iskolák érdekeinek megvédése végett csak akkor juthatnak be a községi tanácsba, ha a tanácsosi listákon jelölve, beválasztják őket.

Oradeán vasárnap reggel 5 és 6 óra között nem lesz villany. A városi villany- és vízművek igazgatósága értesíti a fogyasztóközönséget, hogy ma, vasárnap, július 12-én reggel 5 és hat óra között a szétosztó készülékek javítása és takarítása miatt szüneteltetni fogja a villanyáramszolgáltatást. Ebben az időben a vízművek a lehetőség szerint a kiegészítő gépek útján fogják vizet ellátni a közönséget.

Magyarországi színészeknek adott beutazási engedélyt a belügyminisztérium. Bucurestiből jelentik: Hosszu idő óta most történt meg először, hogy a belügyminisztérium magyarországi színészeknek adott beutazási engedélyt. Az engedély értelmében rövidesen romániai körutra érkeznek *Békffy László* az ismert író és konferanszié, *Komlós Vilmos* és *Herczegh Jenő*, a híres Hacsák és Sajó tréfák eredeti megszemélyesítői, továbbá *Lengyel Gizi* ismert kabarészínésznő. A kis társulathoz azután *Budabázy Magda* is csatlakozik. Kétségtelen, hogy a közönség örömmel látja viszont majd pesti kedvenceit, akiket miniszteri engedély hiányában, olyan sokáig nélkülözött.

Az édesapja megkereste a vízbeesett diákiának holttestét. Jelentették, hogy a satumarei Jelinek strandon *Kávor József* a református főgimnázium VIII. osztályos növendéke a vízbeesett. A fiatal diák örvénybe került s mielőtt segítségére siethettek volna, eltűnt a hullámokban. A tüzoltóság és rendőrség átkutatta a folyó medrét, a holttestet azonban ott találták meg. Csütörtökön délután a szerencsétlenül járt diák apja *Kávor József* kőműves, a várostól mintegy nyolc kilométernyire Dara község határában a magyar határ közelében megtalálta egyetlen gyermeke holttestét, amelyet partra sodort a tenger.

Tízéves diáktalálkozó. A timisoarai piarista főgimnáziumban, 1926-ban végzett növendékek tízéves találkozóát tartották, amelyen a volt 42 diák közül 31 jelent meg. A bevezető hálaadó szentmise után a diákok tisztelgtek *Panyik Tóth Sándor* igazgatónál, akinek dr *Boros Béla* tolmácsolta a vendiákok szeretettel *Nagy Aurél* tanár latin órát tartott, amikor a diákok régi padjaikban foglaltak helyet. Ezután a vendiákok meglátogatták *Mondik Pál* nyug. osztályfőnöküket, akit *Orth Imre* üdvözölt. A vendiákok koszorút helyeztek elhunyt tanáraik és két diáktársuk sírjára. Este 47 teretű vacsora volt, a tanári kar is megjelent.

Halálozás. Mercurea-Ciuc-on péntekre virradólag a helybeli közórházban gyomorrákban meghalt *Légrádi Pál* ismert színész, 46 éves korában. Kezdetben táncoskomikus, majd buffókomikus volt és játékaiban sohasem lépte át a jóízű határait. Halála mély részvétet váltott ki az egész városban, amelynek közönségét sok estén át szórakoztatta. Gyászolja felesége *Sándor Erzi* színművésznő.

Ciuj város kisebbségi társas életének közepében és közbecsülésben álló tagja, *Manouschek Ottó* dr főmérnök péntekre virradó éjjel néhány heti betegség és súlyos szenvedések után meghalt. Kiváló műszaki képességgel foglalta el röviddel az impériumváltozás után az itteni *Dermata* gyár vezető mérnöki állását s ebben a tisztviselésben a legelőkismeretesebb, legelismerésre méltóbb munkát fejtette ki. Jellemében is megtestesült becsületesség volt, világi járt ember, nagyértékű külföldi tapasztalatokkal. Nagy sportbarát volt. Lelke tele volt fiatalos rajongásokkal. Külsejében is, szellemiében is megtartotta fiatalosságát. Alelnöke volt a CAC magyar sportegyesületnek és a korcsolyázó egyesületnek. Néhány héttel ezelőtt influenzában betegedett meg s ebből származtak azok a súlyos bonyodalmak és az orvosok nem tudták megmenteni életét. Ötvennégy éves volt. Feleségén és leányán kívül széleskörű rokonság gyászolja. Temetése vasárnap délután 6 órakor lesz.

Felhívás előfizetőinkhez!

5 igen értékes ajándéktárgyat fogunk kiosztani azok között az előfizetőink között, akik második felévre szóló előfizetési díjukat legkésőbb július 25-ig akár közvetlenül kiadóhivatalunknál, akár bizományosainknál rendezik.

Íme az ajándéktárgyak felsorolása:

1. Ötnapi teljes ellátás Ballo Episcopest-en
2. Révay kis Lexikon.
3. Egy fényképezőgép.
4. Egyévi ingyenes előfizetés.
5. Egy női vagy férfióra.

Rendezzék tehát még ma a második felévre szóló előfizetésüket!
 Tehát határidő: Július 25.

Eltűnt csekkhamisítók. Arad. Saját tud. Az aradi törvényszék ma délelőtt hirdette ki az ítéletet *Fischer György* és *Pichler Imre* bűnperében. A két fiatalember, akik Aradváros társadalmában egészen letartóztatásukig jelentős szerepet vittek — néhány hónappal ezelőtt csekkhamisítást követtek el — s mint arról annakidején beszámoltunk 660 ezer lejt vettek fel az egyik aradi bank fiókjánál hamisított csekk alapján. A törvényszék csalás és okirathamisítás címén *Fischer Györgyöt* 15 hónapi fogságra, *Pichler Imrét* pedig nyolchónapi fogságra ítélte. Az elítéltek fellebbezést jelentettek be, ezenkívül védelemnek szabadlábra helyezését kérte *Pichler* védője, tekintettel arra, hogy védené a vizsgálati fogságban büntetésének nagyrészt már kitöltötte. A bíróság a kérelemnek helyt adott és *Pichler Imrét* szabadlábra helyezte.

Két szerencsétlenség Budapesten. Budapestről jelentik: Pénteken este upabb halálos szerencsétlenség történt a Margit-hídon. A hid egyik gyalogjáróját három napra lezárták, mert a hidat kiszélesítik. A felbontott részt elkerítették és állandóan rendőrszem áll ott, hogy figyelmeztesse és utbaigazítsa a járókelőket. Pénteken éjszaka a rendőr azt látta, hogy a hid jobboldalára

Nem lesz többé gondja, ha szerencsés sorsjegyét a

mare Colectura Oficială-tól

(volt Ilescu)

Oradea, B-dul Reg. Ferdinand 11. (Casa Naționala épület) megvásárolja, vagy megrendeli.
 Huzás július 15-én

Megkerült az Oradeáról eltűnt műasztalos. Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy *Dezsőffy László* huszéves műasztalos, *Dezsőffy nyugalmazott állomástnök* fia, minden bucsu nélkül, szüleik kétségei közt hagyva, eltűnt Oradeáról. Pénteken *Dezsőffy ny.* állomástnököt bizalmasan értesítette valaki, hogy fia egy constantai barban felcsapott parkettáncosnak. A rendőrség intézkedett a constantai hatóságoknál, hogy kísérjék haza a kalandvágyó fiatalembert.

* **Leendő anyáknak** kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy balműködésük rendben legyen, ami legegyszerűbben a régóta közismert természetes „*Ferenc József*” keserűviz használata által — reggel, éhgyomorral egy fél pohárral — érhető el. Az orvosok ajánlják.

Miniszteri vizsgálat a timisoarai városházán. Saját tud. *Avram Nicolau*, jelenleg szenátor, éveken át sokat hallgatott magáról. Bérlije volt a város tulajdonát képező *Ferdinand-szállónak* és a csekélységet, amelyet bérleként fizetett volna, sokáig nem fizette meg. Különböző árveréseket tüztek ki, amelyeket azonban nem lehetett megtartani, mert *Avram Nicolau*, aki állandóan kutyakorbáccsal járt, erőlyesen lépett fel. Végül szenátor lett, majd megkapta a *Banati Roman* Szintársulatot, illetve az ezért járó többmillió szubvenciót. A színház ügye igen hamar az ismeretes botrányral zárult le s ekkor a szállóddal kapcsolatban is eljárak ellene. Adótarozásán kívül a városnak egymillió százezer lejjel tartozott különböző illetékek címén és többféle szolgáltatásért — vízre, központi fűtésre. A város vezetősége kimondta, hogy a szállót kulturpalotává alapítja át és *Nicolau* egész berendezését elárverezzi s egvidejűleg ki is lakoltatja. Azóta, hónapok óta üresen áll a szállójai épület, mostanában akarják a szükséges átalakító munkálatokat megkezdeni. Most aztán *Dimitrescu Constantin* közigazgatási vezérfelügyelő jelent meg Timisoarán s a városházán vizsgálatot kezdett. Kitént, hogy a vizsgálatot *Avram Nicolau* feljelentésére rendelte el a miniszterium. A feljelentés szerint *Nicolau* nem ismeri el teljes összegben az egymillió százezer leinyi követelést és szerinte az árverést nem ejtették meg szabályosan.

ról elindult a veszélyes rész felé egy fiatalember. Odakiáltott, de a fiatalember a figyelmeztetést nem vette figyelembe, átbújt a lánckorláton és a Dunába zuhant. A rendőrmotoros azonnal utánaesietett, de már nem találta rá a fiatalembert. Valószínűnek látszik, hogy öngyilkosság történt. — Szombatira virradó éjszaka *Vázsonyi Vilmos* ügyvédet, az Operaház előtti földszinti villamos megállónál a gyalogjáró mellett, elütötte egy magángépkocsi. Az *Andrássy-uton* levő lakására vitték. Zuzódásokat és súlyos sebet szenvedett, de nem életveszélyesen.

Halálozások Oradeán. *Bona Anna*, 48 éves korában meghalt. Temetése július 10-én 4 órakor volt a *Iosia* temetőbe. — *G. Marcu Péter* 14 éves korában meghalt a közórházban. Temetése július 11-én volt *Rait* községben, délután 4 órakor. — *Biró Mihály* 24 éves korában meghalt. Temetése folyó hó 12-én délután 5 órakor lesz *Str. Calugereanu* 34 sz. alól az *olosihi* temetőbe. (Caritas).

Továbbra is temetek lakásról

és bármelyik utcából gyászokocsis díszfelvonulással.

Temetéseim legszebbek, legolcsóbbak
ERDELYI SANDOR „Concordia“
 Oradea, B-dul Reg. Ferdinand 15 Tel.: 520 és 500

Egy német kereskedelmi hajó rekordja. Hamburgból jelentik: Az északnémet *Lloyd-társaság* *Potsdam* nevű gyorsgőzöse, amely Németország és Kelet-Ázsia között bonyolítja le a forgalmat, június 1-én befejezett harmadik kelet-ázsiai körutján gyorsasági csúcsteljesítményt ért el. A hajó a *Bremerhaven-Kobe-Hamburg* közötti 25.686 tengeri mérföldnyi utat 66 nap alatt tette meg. Ez eddig a leggyorsabb teljesítmény, amelyet *Európa és Kelet-Ázsia* között és onnan vissza, kereskedelmi hajó elért.

* **Podool lábapoló** és lábizzadási elleni szer. 30 év óta van forgalomban, hatása lökéletes. Lapunkban megjelent hirdetésre felhívjuk olvasóink figyelmét.

ZOMORA DÁNIEL a gyémántmisés főpap

A nyolcvanhároméves apostoli prototárius, nagyprépost, Mailáth püspök leghűségesebb és legkedvesebb munkatársa ez előtt hatvan esztendővel lett az oltár örökszerelmes jegyese s most mutatja be az Urnak gyémántmiséjét. Egyházmegyéjének legkedveltebb papja Zomora Dániel, aki „nehéz időkben mély bölcseséggel, tapasztalatainak nagy gazdagságával, igaz szívjósággal és személyiségének lebilincselő szeretetreméltóságával állott változatlan hűséggel főpásztor mellett”.

Nem bemutatni akarjuk őt a lap olvasótáborának, hiszen nevét és személyét egyaránt ismerik valamennyien, hanem a tisztelet és szeretet zászlaját akarjuk meghajtani a galambosz egyházi férfiú előtt, akit ritka szép jubileuma alkalmával ünnepező szívvel, lelkes örömmel köszöntünk.

Zomora Dániel hatvanéves papi pályája a szakadatlan, hasznos munka útja volt. Míg a nálánál mind jóval fiatalabb kartársak és munkatársai minden évi vakációjukat igyekeztek kiélvezni, addig a nagyprépost és püspökhelyettes Zomorának alig jutott — ha ugyan jutott néha — pár napocska az üdülő pihenésből. S a lankadatlan, komoly munka alatt mégsem roskadtak össze vállai, s nem törött meg lelke, mert nem savanyu arccal, hanem mindig vidáman, jókedvvel dolgozott. Ha valami kellemetlenség, szomorúság, bosszúság érte, ilyenkor sem gorombáskodott, sem nem panaszkodott, hanem elkezdett csöndesen dudorászni, s a rosszkedv elmúlt, visszatért arcára a derű, s beszédébe a szelíd humor, tréfa. Nagy, szent tanítás az ő élete a farizeus világ számára, hogy ne féltsük a nagy, komoly célokat azoktól, akik nemcsak dolgozni és veritékezni, nemcsak állandóan fagyasztó komor arcot vágni, hanem gyermekded játszi lélekkel mosolyogni is tudnak, tréfálni is tudnak, dalolni is tudnak; akik a napsugárban nemcsak rezgést és hullámzást, hanem életet és tavaszt is látnak; akik az üdvösség útját hirdetve és járva, nem hunyják be vakon szemüket, hanem rámernek nézni a virágos kertre is, s teleszivják lelküket üde illattal. Nem nagytitok azt mondjuk, hogy míg sokan szaporították Mailáth püspök gondjait, s bajt okozó felelőtlenségükkel gyöngítették főpásztori szívét s betegé tették idegeit, addig Zomora vikárius ezzel az istenadta jó kedélyével meghosszabbította a betegeskedő püspök életét.

Kápláni és plébánosi működése a népszerűség, lelkipásztori bölcsesség és alkotó szívjóság jegyében folyt le. Beszédeit a komoly tartalom s a cifraságoktól mentes szép forma jellemzi. Mikor 1889 őszén egy székelly hitközség (Ioseni) papot készült választani, a hívek úgy hallották, hogy a szomszéd megyében van egy pap, aki jó volna nekik. Megválasztják, s nagy kísérettel megérkezik. A sok nagy pap között keresik az új papot. Mindegyikről mondták, hogy ez a, az a, csak a legkisebből nem, hogy az lesz az övék. S ime, a templomban éppen a legkisebb áll az oltárhoz.

— Kicsike es, négy szemmel es nez, hát a métt jött ide? — mondogatták. Majd az új pap felmegy a szószékre s beköszönt. S az előbb elégedetlenkedők ámulva hallgatták:

— Ne te ne! Mit tud a v...! — S ettől kezdve büszkén vallották plébánosuknak Zomorát, az új papot, aki nekik nemcsak a templom alá már három

tantermes modern iskolát s segédkántortanítói lakást épít, az alszegen pedig egytantermes iskolát és tanítói lakást emel. Az egész falu kalakázik, megmozdul és a négy szemmel néző kicsi embernek mindenki engedelmeskedik.

Mikor a cluji káplániáról első plébániájára megérkezett, teljesen üres lakást, pusztá falakat s az elődje költözködési törmelékét találta. Mikor így kedvetlenül körülnézett, megérkezett új híveinek vigasztaló szeretete: egy módos falusi behajt a pap számára egy szép malacot, mások mézet hoztak s egyéb jókat. De Zomora Dániel visszafizette már az ajándékokat sok-ezerszeresen. Mert jó szíve mindig szerette a segélynyújtást, adakozást. Mindig jól jártak azok, akik intézmények és szegények felsegítésére kértek. A gyűjtőveken első helyen szerepelt a neve, s a mindig jókedvvel nyújtott adomány összege.

Egyszer bérkocsit fogadott Brasovban s azzal folytatta útját új parókiája felé. De a fiakkeros nem tudta az utat, eltévedtek. Persze Zomora plébános sem tudta az irányt, hiába kért hát tőle irányítást a kocsis.

— Mindegy most már fiam, csak hajts, amerre látsz! Egy falu határában aztán megkérdezte egy asszonytól:

— Merre van lellem, Imeni falva?

— Hiszen itt van, nem tetszik látni?

Tehát valójában most sem tévesztette el Zomora a helyes utat, ő, mint aki később egész hosszú életpályáján mindig a jó uton járt, s akik tanácsaira hallgattak, meg is maradtak ők is a becsületes jó uton.

Nyugodt, higgadt, türelmes természetére, mely nemcsak plébániák vezetésére, hanem később az egyházmegye kormányzására és a káptalan vezetésére is oly hivatottá tette, jellemző a következő jelentéktelen eset is:

Elállott a kocsi, menni kell! Ditrau-

ba búcsúra, prédikálni. Természetes, hogy ismét jönnie kell pont most valakinek. Házasulandók. „No jertek!” Megvan a szabadegyezkedési okmány. A völegényt kérdi Zomora plébános:

— Tudsz-e írni?

— Igen. De... — Már egyet a tollal, de igen megmártotta, s a tinta-többletet le kellett rázni a pennáról. Hova? Szereteszéjjel az asztalra, iratokra, szép padlóra, stb. Ujabb tinta-mártás, tollsercentés, tintaszórás. Nehezen megy az írás.

— Ne siess fiam! Egyet sel... Van idő elég, — szól Zomora csodálatos önfegyelemmel és türelmes szeretettel.

— Csak nyugodtan fiam. Egyet se siess. Hol tanultál meg írni? — kérdi tovább, látva, mily nehezen megy az írás.

— Nehéz körülmények között tanultam meg írni. (Tintaszórás, tollsercentés). Aiudon, a fogolyiskolában. (Sercentés). Igazán uri emberek között tanultam. Végre elkészült a nagy mű, az aláírás, s Zomora elrobogott kocsijával búcsúra.

Azóta évtizedek multak el. S ez a történet hányszor ismétlődött meg vele, sokkal nagyobb vonásokkal! Hányan és hányszor alkalmatlankodtunk mi a legalkalmatlanabb időben Zomora püspök-helyettesnél és mindig ráért türelmével meghallgatni minket! Hányszor disztelenítettük el asztalát alkalmatlan írásainkkal, hányszor koptattuk padlóját (papok, tanítók, tanárok, panaszosok, perlekedők, koldulók) ügyes-bajos dolgunkban, s nem siettetett, nem küldött el meghallgatlanul, jó tanács, segítség nélkül! Nem félt, hogy lemarad, neki mindenre volt ideje. Volt ideje az igazgatótanács ülésére járni, ahol felszólalásai értéket jelentettek, volt ideje püspököknek és püspöke helyett dolgozni, volt ideje a székeskáptalant vezetni, iskolákat látogatni, a Szentatya meghatalmazásából a nagy egyházmegyében hónapokon keresztül bémálni; volt ideje mindenre: dolgozni is, imádkozni is; jót tenni is, megbocsátani is. Első szent miséje, vagyis hat évtized óta csak egyre nem volt ideje: pihenni.

Szálljon e lapnak szárnyain tiszteletünk s lelkes köszöntésünk a jubiláló Zomora Dániel felé, akinek örökfiatalt a lelke, arany a szíve, gyémánt a miséje! (Fl.)

Értelmiség és Nép

Irta és a katolikus nagygyűlésen elmondta: dr Karda Ferenc

Ahogy szomjas érdeklődésünk izlelgeti az ideai katolikus nagygyűlés lélekmozgató jellegét: Krisztus és a falu, mintha a hazát sirató Krisztus éreznők fölének hajolni, mintha hozzánk, a mi falvainkhoz szólna a számonkérés is: hány-szor akartam összegyűjteni fiaidat és leányaidat és te nem akartad... A mi falvainkra még viasz Krisztus, de sokhelyütt mintha indulóban gyáz Krisztus, de sokhelyütt mintha indulóban volna már. Krisztust marasztó, Krisztust hívó öszefogásunk napjain — a végzett munka számbavételénél — az az érzés tölti be lelkünket, hogy a megbékített Krisztust visszavezettük a faluba. Hiszünk is, hogy megáldja öszefogásunkat, hiszünk, hogy megtermékenyíti Népszövegetünk munkáját.

Az értelmiségi osztály feladata

A katolikus népszövetségi munka az ó évenként újra kezdődő erőfeszítésével — az elmúlt napok alatt már ki tudja hányadszor, — új indítást adott lelkünknek a végső célok felé, miként a világúrrakétát repítik a megismétlődő robbanások ki a végtelenbe. Erre a munkára valóban ráállik a nagyigényű megjelölés, igazi falumunka volt. Ez a nagyáldozatú tanulmányi kiránduló több egy kis sikerült elérnie a célt: a hit s a látnál, ha nem sikerült elérnie azokat a tereptudás fényzórájával bepásztázni azokat a tereptalál a néphez vezető ösvényekre. Nincs miért tagadnunk, hogy értelmiségi osztályunk a maga hitvatashajszolásában alig haladt túl az útkeresés bi-

zál, gyűlések szónokolják, tanulmányok, könyvek, folyóiratok ismételtetik és színes változatokban kínálgatják a munkatervet: gyűjtik össze széthulló értékeinket s megőrzésre és gyűmölcsőtételére adjuk oda a jogos tulajdonosnak, népünknek. Ez a gyűjtő munka értelmiségi osztályunk feladata s az is, hogy megtanítsa a népet arra, hogy mire való ez az egész nagy műveltségi felszerelés, nehogy először is önmagában tessen kárt, mikor kezébeadjuk a haladás eszközeit s a felvilágosodás szépen csillogó fegyvereit. Újra és újra ki kell mondanunk — még akkor is, ha ez elcsépett közhelynek számít, vagy a sötétben fűtyölő félelemérzetre emlékeztet, — hogy az értelmiségnek a jövő társadalomban akkora súlya lesz csak, amekkora munkával hozzájárult az átalakulási folyamat szabályozásához. Állami és társadalmi berendezkedések, intézmények, rendszerek és szervezetek kapkodnak levegő után az átalakulás sodrában. Ha mi, magyar értelmiség nem akarjuk a sajátjainkat és ezek közé lökni, ki kell lépünk abból a rosszlelkű vár-úri önzésből, mely tanulatlanok szeretete látni a falut, hogy jobban kihasználhassa.

Hit, tudás, nevelés: ez az a hármas adósság, mivel az értelmiség a népnek tartozik. Ezt a tartozást senki sem fizeti meg helyettünk s a százszázalékos törlesztést mégis elvárja tőlünk a nép. Ettől a nyomasztó tartozástól pedig csak akkor szabadulunk, ha a hitvallásos élet példamutató-sával megerősítettük a nép hitét, tanultságunk átruházásával megtisztítottuk a fejét, nevelésnek egyéni és társadalmi irányú kitalajlásával

megszereztük a lelkét. Végzetes csapás volna népünk jövőjére, ha az értelmiség a ráháruló kötelességet visszautalná az iskola s az egyház hatáskörébe, vagy ha kiállása megmaradna a nyárs-polgári lagymatagság színvonalán, csak hogy éppen ne legyen semmi jónak az elrontója. Az értelmiség sem Isten, sem a történelem ítélőszéke előtt nem számíthat felmentésre, ha a népi rétegződésben magasabbrendű képződménynek érzi magát, ha tudatossá nem teszi lelkében azt, hogy a társadalmi elkülönülés káros és nem a mai időkhoz méltó életforma.

Amíg az értelmiségi osztály minden tagja az éppen kézügyben levő szerszámmal be nem áll abba a napzámos munkába, mely egyenes irányú medret akar ásni a szétfolyó magyar élet megszabályozására, amíg intézményeinek sorsa csak egy-egy buzgó ember vagy alkalmi szerepeltetkedésére van bízva, amíg saját sorsalakító kérdései iránti érdeklődése a divat hullámzásai szerint alakul, addig minden kérdéskör nagyhangúsága üres kibúvókeresés, minden hivatáskeresése hiú erőlködés és sötétben botorkálás csupán. Ma az aléltásból új életre élesztgetett magyarság a saját egységére, az egyetlen egységes társadalmi osztály valóságára ébredt fel. Az egységnek és egyenlőségnek ezt a sóvárgott állapotát nem véres forradalmakkal vívta ki magának, egyedét nem a huszadik század csiszolta egyenlőkké, s még csak nem is a nagytőkére alapított termelési rend egyéniség-felzabáló erejének köszönheti ezt az egyenlőséget.

Népnevelésünk ügye nemzettársadalmi kérdés

Mi nem számíthatunk az állam telt zsebéi költségvetésére, sem arra, hogy a népnevelés véget ér az évvégi Te Deummal, vagy a záró ünnepellyel. Iskoláink maradványait betöltik hivatásunkat, ha beoltják a zvermeket a szép és jó iránti fogékonysággal. Ennél többet nem tehetnek s nem is várhatunk tőlük. Az élet azonban az iskolán kívül és az iskolán túl zajlik le. Ha a nép az iskolában szerzett műveltséggel megmarad, jobb, ha semmit sem tanult volna. Nekünk tehát a magunk áldozatos munkáját kell serpenyőbe dobunk, hogy értelmiség és nép között a műveltségbeli különbség kiegyenlítődjék és az által szűnjék meg, hogy az előbbi átadja tanultságát az utóbbinak, átadja nem egy — különben sem létező — felsőbb hatalomtól irányított kényszer hatása alatt, hanem az ősi faji érzelmi közösségbe visszamelegedett, önkéntes áldozatkészséggel. Oh, szinte naponta találkozunk ezekkel a kérdéseknek önmarcangoló, terméketlen kitergetésével s ha könyvvel, újsággal, szómoklással a dolgot megváltoztatni lehetne, az a történelmi szomorújáték, melynek mi mindnyájan szereplője vagyunk, egyszerre vidámabb kimenetelűvé változna. Vannak sorainkban — hogy ne — jóeltökölésű, tisztaszándékú magyarok, kik tervet, tanácsot — no és bírálatot — tömnek belénk a telítettségig, de — sajnos — jelentéktelen kisebb azoknak a száma, kik a gyakorlati munka robotjába órát nem néző s napszámot nem mérlegelő elszántsággal tudnák beledobni magukat. A városban és falun élő értelmiség munkájában való különbségtevésről van itt szó. A népnevelési munkamegosztásban ugyanígy a városi értelmiségnek a kezdeményezés, irányítás és hátorítás szerepe jut. Elég ha ezt a hivatást betölti, nem szükséges, hogy a népet minden áron magához akarja emelni. Meddő kísérlet, úgysem fog sikerülni. A néphez le kell szállni, de nem leereszkedni. S ez már a falun élő értelmiség feladata. A dúsabb kilátású természetű munka tehát nem városban folyik, hanem a faluban: otthon s a mezőn, a szőlőben s az előadó emelvényen, az eke szarvánál s a méhesben, a fonóban s a gyümölcsösben, a gazdakörben s a műhelyekben, a dalárdában s a keresztelőben, a kalákában s — igen, ha másutt nem indulhat valami — akár a kocsmában is.

A munkaterv

Nem részletezem a munkatervet, mellyel a falu értelmisége a népnevelés neki maradt feladatait elvégezheti. Csak utalásként mutathatók rá tehát az értelmiség tanítómunkájának hármas tagozódására: 1. Gazdasági szervezkedés és segélynyújtás, 2. Egyéni és társadalmi nevelés, 3. A múlt felszámolása, új rend megalapozása.

Az új gazdasági és társadalmi rendet hirdető pápai körlevelek nyomán ma már nyilvánvaló, hogy a nevelőmunka is csak elrendezett gazdasági alapokra emelhet szilárd épületet. Igazi lelki műveltség csak ott képződhetik, hol a szellem emelkedését nem nyomják le kenyérgondok. Valamikor egy nyugtalan magyar szájjából bugygyant ki a keserűség: éhes gyomorral nem lehet himnuszt énekelni. Nyuzodtan hozzátéhetjük: zsolttárogat sem lehet. Ha pedig el akarunk érni a gazdasági jólétnek abba a sokat emlegetett állapotába, mikor minden vasárnap tyúk főnet a polgár fizekében, az idevezető úton bőven van alkalmunk elmélkedni azon, hogy a vasárnapi tyúk súlyát ma már a tőzsdén mérik le, az eladó borjútól több nyelven is megkérdezzük, hogy mi az ára s a gazduram ünneplő csizmájának nyirkosása is a vámpolitika szerint hangolódik ütemes zenére, vagy panaszos sírásra. Gazdasági té-

Vigasszunk és erősségünk, hogy egyetlen társadalmi osztályt gyűrt belőlünk, mely a népi alaprteggel magában foglalja egész nemzeti közösségünket. Ebben az új közösségben a magyar értelmiség már nem külön osztály, hanem tanultságánál fogva a népi érdekek előmunkása és élharcosa. Mi, magyar értelmiség, boldogan vállalkozunk ezt az újhivatású osztályhelyeztetést s a részünkre kiosztott küldetés engedelemeles elfogódása gyűjti meg bennünk az erőt, hogy ellene mondjunk a súlyosan marasztaló Madách-ítéletnek:

... mely tenger a nép: bármilyen napfény
Sem hatja át tömöt. Sötét leend az,
Csak a hullám ragyog, mit színe fölöt,
És mely hullám esetleg ép te vagy!

A magyar tanultság, a magyar értelmiség nem a népi tenger napfényével játszó kacérkodása többé, hanem a belső világosság kivételése, mikor az saját fényében akar gyönyörködni.

„Elmenvén, tanítsatok!”

Ez a tényesség ragyogja be útunkat, mikor a sorsváltató népszövetségi napok után magunk mögött hagyjuk az ősi székely anyavárost s elindulunk, hogy a hétköznapi robotiában váltsuk valóra a felismert krisztusi küldetést: Elmenvén tanítsatok! Ebben a homályoslató felismerésben tisztán áll előttünk minden tenni-való.

ren tehát az ismeretközlés fontosságában egyenrangú a gazdasági erők egyirányú szervezésével. E keffős munkát az értelmiség akkor nézi el, ha megismereti a népet a gazdasági és társadalmi élet új rendjeivel a pápai körlevelek alapján s tanításánál semlegesíti a falu életébe belerögzött bolsevizmust. A szervezési munkának pedig lefűkét arra kell irányulnia, hogy lelkét öntőn az újabban nagyvonalú divattal népszerűsített mozgalomba, ki-ráncoltassa a szőnetkereti eszmében csirázó krisztusi magot s keresztény tartalommal kiteljesítve adja azt át hivatásának.

Ki felelős a falusi vérontásokért

Az egyéni és társadalmi nevelést jelöltem meg feladatunkunk további tagozódásának. Nevelés! Vajjon ki felelős azért, hogy falvainkban átlag minden második mulatság vérontással végződik? Vagy azért, hogy gazdasági válság ide, munkanélküliség oda, külön gépkocsifáratok ontják a szeszt s az olcsó bort falvainkba s a falusi lakosság keresztének egy állandó százaléka — sajnos, igen magas százaléka — jó és rossz gazdasági viszonyok között egyformán a kocsmába

Miért nem találkozhatunk egy közös úton?

Végül nekünk az ardeali magyar nép értelmiségi rétegének külön leckét is ad fel a hazánkban osztályrésztül jutott különleges kisebbségi helyzetünk. Annyi félreecsúzott, balsikerű nekilendülés után végre egyszer csak választ kell adnunk évszázados, régi miértekre: Krisztust valló, Krisztus után igazodó többségi és kisebbségi népek miért nem találkozhatnak egy közös úton, mely örök eszmények felé vezet? Miért nem lehetünk Krisztus nyomán egy akol és egy pásztor felé haladó nyáj?

Egy itélettel lezárt kor gyermekei, mi va-

vándorol? I züllése az értelmiség úgynevezett „falumunkájáról” kiállított gyászkeretes szegénységi bizonyítvány.

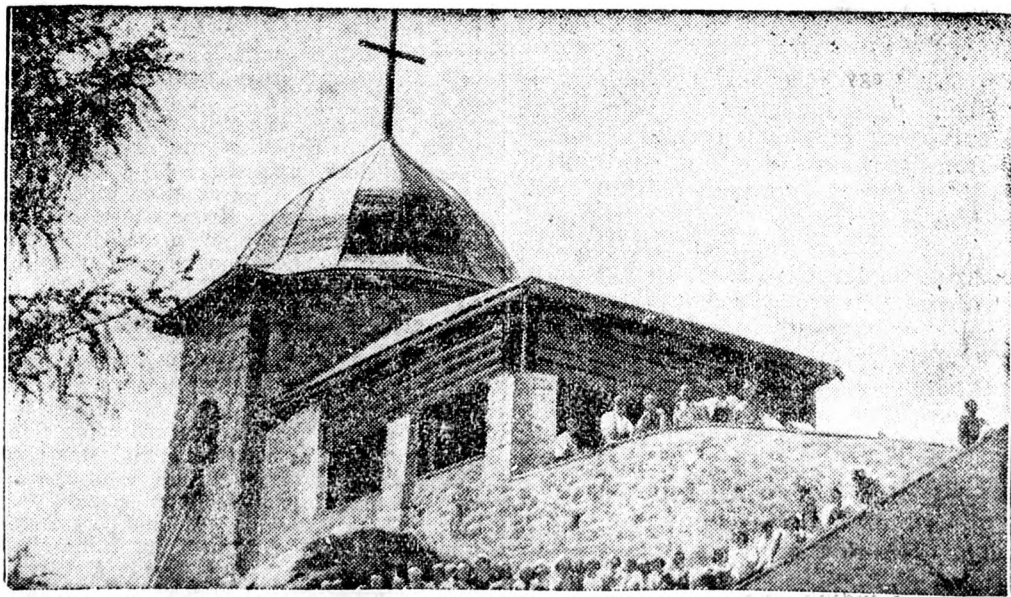
Nehéz feladatok

Míg népünk saját fajtajabeli vezetőivel szemben sokszor az együgyűség bizalmatlan s munkájukat illetőleg a kényességig igényes, addig lelkiismeretlen politikai bérencek, kik velünk semmiféle hit, vagy vérközösséget nem tartanak, azonnal hiteltre találnak népünkkel, mihelyt vezetőinket s eszményeiket gyalázzák. Pedig amelyik nép nem érti meg, hogy az új társadalom, az új állam a fegyelem s az öntudat pilléreire építi fel önmagát, lemarad a nagyiramú építkezési versenyben s ez a lemaradás már behozhatatlan lez s meg is pecsételi jövőnk sorsát. Nem sötétlítés, ha mindezeket népünk és értelmiségünk viszonyára vonatkozólag általános érvénnyel állapítjuk meg. Ha vannak is, — mert hála Istennek elég szép számmal vannak — biztató jelek, melyek egy jobb fordulat jogos reményét ébresztik fel bennünk, a legbiztatóbb eredmények sem feledtethetik velünk, amit a nagy katolikus francia Joseph Maistre ír emlékirataiban saját magára vonatkoztatja: „Nem tudom, milyen lehet egy gonoszlelvő lelki világa. Csak azt tudom, milyen a becsületes emberé. Nos, mondhatom, borzasztó”. Legnehezebb munka talán ott vár mireánk is, hol legkevésbé számíthatunk rá. Hiezen tanultabb rétegeink műveltsége is felszínes, egyoldalú és hiányos. Hogy tehát értelmiségi osztályunk jól be tudja tölteni nevelői feladatát, előbb saját műveltségét kell, hogy világnézetének és katolikus meggyőződésének megfelelően elrendezze. Nevelői munkájának csak ez esetben tud keresztény tartalmat s katolikus irányítást adni.

Az új idők új rendjéhez alkalmazkodás bizonyos mértékig mindig a múlttal való szembefordulást jelent. A múltból átszűrt tanulságok értékesítésének mértékig minden esetre nekünk is le kell számolni sok gátoló előítélettel. Nem lehet közömbös sem a nép, sem az értelmiség előtt, hogy a megváltozott társadalomban, mely a most haladó tőkés termelési rend helyébe jön, tovább élnek-e majd az emberi művelődést képző krisztusi tanítások. Most kell tudatossá tenni népünkben a keresztény erkölcsnek és világszemlélet mással nem pótolható értékeit, hogy át tudja menteni azokat az új társadalom változott rendjébe. Elvállalt nevelési munkánk akkor érik majd gyümölcsre, mikor a biztosan ránk köszöntő új társadalomnak új gondolkozású, új meggyőződésű emberek tudunk adni. Ismét és ismét az értelmiség gondja, hogy a korszak határkövénél elfeledkezett méla tőprengést alkotó munkává változtassa s a felbomló tömeget a rend népévé sorakoztassa.

gyunk hivatva arra, hogy minden nyilvános alkalommal kimondjuk, hogy vallásából merített hittel hirdetjük a népek elkövetkező testvéri megértését, hisszük az egy akolt s az egy pásztor!

Háromszázötvenmilliónyi katolikus útján indulunk el s hívunk magunkkal mindenkit az örök eszmék felé. Beállunk a keresztény tanítások irányában menetelő rendezett tömör sorokba, a közös vezér nyomán és előrefordítjuk bizakodó tekintetünket, mert a menet élén Krisztus halad.

Schuschnigg Herna emlékkápolnája a Semmeringenen.

1523 méter magasságban építették fel a Semmeringen Schuschnigg kancellár autószerencsétlenség következtében elhunyt feleségének emlékkápolnáját, amelyet szombaton avattak fel ünnepélyesen.

NEMZETKÖZI NOVELLA

Irta: CASTANONÉ—KÖSZEGHY MARIANNE

Megint elkövetkezett egy karácsony. Genf politikusi már szétszéledtek; ki Cannesbe, golfozni, ki falusi birtokára vadászni, ki St. Moritzba sportolni. Riporterek jegyezték lázasan a párizsi pályaudvaron az átutazó Edén diplomatikus nyilatkozatát és egész Franciaország áhítatos kíváncsisággal leste, hogy milyen karácsonyi üzenetet fog kábelezni New-Yorkból az őshazába a verhetetlen Chevalier Mór. Az egész világ egyetlen nagy week-enddé alakult át ez ünnepi napok alatt és ugyancsak ünnepi hangulat uralkodott a nagy nemzetközi sportközpontokban is. Tirol és Svájc kozmopolita szállodái zsufolásig teltek meg sportolókkal és Európa gondtalanabbik fele, mint egyetlen óriás hangyaboly sietett, özönlött, hőmpolygott a ski és jég hockey híres agyonfotografált fészkeibe. A nemzetközi expresszvonatok alig bírták már szállítani a sport csöndes örütlejt: Baseltől Feldkirchig egyre újabb és újabb szerelvények csatlakoztak a szakadatlanul növekedő forgalom lebonyolítására. Az étkezőkocsi délre már teljesen kifosztva merengett Baseli óriási pályaudvarán és a table d'hôte lemaradt inyoncei keservükben csak a speciálisan baseli Leckerlik romjaiért indulhattak közelharcba, a soktornyú város perronján. A vonatok pedig csak jöttek, dübörögtek, zakatoltak tovább, ontva a Párizs és Bécs felől érkező, egymást folytonosan keresztező utasokat. Karsú angol lányok, kecses francia asszonykák, mind egyformán szencziókák, ápoltak és elegánsak. Mindegyik külön kelt feltűnést egyszerű ski-dresszével, fantasztikus színekkel; mindegyik maga cipeli egész ski-felszerelését, mert ma ez a divat. Jól esik látni egyébként ezt az egész vidám, nyüzsgő tömeget, diadalmas fiatalságában. A mai nemzedék már ez: reggel Párizsban ül vonatra, este már Tirolban korcsolyázik. Összes podgyása egy kis kézitáska, melyben egyedül a szappanbuboréksúlyú estélyiruha foglal helyet. Nos és legfeljebb még a poudert és rouge. Hálóingre úgysem kerül a sor: a nappali versenyeket reggelig tartó tánc követi a hotelek karácsonyfádiszes halljában. Feldkirchtől Kitzbühelig csupa nemzetközi verseny ez ünnepi napok programja; aki már két-három nappal előbb szabadul, az máris vágtat, rohan ki a levegő, a hó, a hegyek hófóhéj világába.

Igy mesél, szaval, magyaráz a kupében lekesen a ski-bajnok. Párizsban szállt fel a nemzetközi expresszre. Ma este hét órakor Feldkirchben lesz. Ott van most három napon át az internacionális ski-verseny. Erről beszél, ezt fejtegeti, taglalja szakadatlanul. Oktat, tanít, elmélkedik a ski-tudomány természetrajzáról. Nyolcan ülnek vele együtt a kupében, szorongva és keservesen, mint a Keleti-tenger beszózott heringjei. Az enyhe párizsi szellőcskéket lassankint beáramló, hamisítatlanul svájci hideg váltja fel: plaidek, előráncigált télikabátok iparkodnak fedezni a romladozó fűtőtest folytonossági hiányait. A ski-bajnok azonban mindezekből nem vesz észre semmit sem. Csillagot szemekkel némi képzelt melegek hevíti újra dermedező hallgatóságát. Rajta kívül még csak egy valódi ski-szakértő van jelen: egy Budapestre kiküldött amerikai diplomata felesége, aki útlevele szerint francia bárónő a Loire mellől. (Ezt a földrajzi körülményt utólag vallja be szendén a hölgy, szerényen hozzáadva azt is, hogy ezüleinél ott kastélyuk van.) A hölgy férjéhez indul karácsonyi látogatásra. Neki egész Budapest egy week-end. Ezenkívül még egy Ausztriába utazó apa van jelen egimeszelőnek induló leányával. A kislány intézetből jön haza vakációra. No és még egy keleteurópai házaspár szorong ott a kupében.

A ski-bajnok egyébként nagyon szép fiú.

A ski-bajnok nagyon szép fiú. Gyermekkorunk érzékeny regényei, Orczy bárónő félelem és gáncs nélküli lovagjai, a Vörös Pimpernel, Sir Percy Blakeney... etcetera... etcetera... Az ő könyveiben beszélnek mindenfélét ilyen hat láb magas urakról. Rádásul ez a mi emberünk még szimpatikus is. Sőt németül is beszél. Sőt Budapesten is járt. Ez is jó jel. Nagyszerű ski-dressze van. (Oh, Sir Percy!...) Ilyen jóképű eki-óriások is ritkán futkároznak Kelet-Európában... A kis bárónő szintén nvalka teremtés. Tipikusan francia. Ahogy a haját ondulálták, ahogy ki van festve, — százszázalékosan francia. A ruhája az a félangolosa oitott párizsi „egyszerűség”, ami most tombol a Champs Elysées-en. A cipője azonban átílszerűtlen. Ezzel baj van. A lábaj azonban, — óh, a lábaj gyönyörűek! Özlábak? Ez nem kifejezés. Szobrászi lábak? Ez sem találó. Hiszen fűdjök, sajnos, nagyon is tudjuk, hogy a szobrászok ízlése sem az ókorban, sem napjainkban nem kedveli a karsú bokákat, mint ahogy ez a hellasi idők nozány istennőinek és jelen művészetünk női aktjainak gyakorta

vaskos lábszáraiból is kitűnik. Az amerikai követ feleségének lába azonban törvényesen védett, szabadalmazott mintaképe volt a neandervölgyi időkől fogva mindmáig uralkodó szépség-kodexek legszigorúbb eszményének. Ez a láb pedig most nyugodtan pihent egy vasúti kupé párnán, — hanyagul, kecsesen, könnyedén. Minden szem delejes büvölettel szegeződött feléje. A svájci intézet egémszelő reménye és jó atyja egy időre felszabadította a szomszédos üléseket és így a hölgy lába teljes festői szabadságban érvényesült. A ski-bajnok tekintete szintén ugyanazzal a delejes áhítattal meredt e közös irányba. Lassankint megszűnt a ski-örömök ecsetelése. A bajnok megnémült. Csak a tekintet beszélt. De ez annál többet.

Basel után új étkezőkocsit csatoltak a vonathoz. Uj, svájci vagonok helyettesítették az elpusztított francia hors d'oeuvreket. Ismét megindult az invázió, — ski-dresszes rohamcsapatok kerekettek végig a keskeny folyosókon a gyomor kerekénjáró birodalma felé. Délután négy óra volt. A ski-bajnok is felállt. Mindaddig csak be-

ELSŐ MISÉTŐL — EZÜSTMISÉIG

PRIMICIA

Uj életország! a lelkem, ó, mit érez!
Kék messzeségben istenáldók várnak,
nyílnak a titkos várkapuzárnyak;
én befutok Jézuskirály szívéhez.

Ó, én Uram, Terólad szól az ajkam,
a kőriszálgyöngy oltárhoz állok.
A kóruson már zengnek a chorálok
és erőt vesz a szent ígért rajtam.

A leckét add fel s küldj, Uram, a néphez,
társolyomban édes, örömgégekkel.
Dús ifjú erőm feszüljön küzdelemre;
béke hegyére harc nélkül ki ér fel?

A szívem értük égő áldozat,
akik, Uram, a szolgáddá neveltek.
Mindenkéért, ha gyűlöltek, ha szerettek,
mindenekért zengem fohászomat...

... Előmbé lép most angyalseregével
a Csendkirálynő tündéredesen,
és megfogja a kezem a kezével,
hogy csitítgassam meg az énekem.

Elhalkulok. Jaj, Urfelmutatás van,
a szent-szent-szentet mondjátok el velem.
Megtisztulva tenger könnyhullatásban:
a szent-szent-szentet mondjátok el velem.

Én méltatlan az Ur testét először
remegő kézzel, jaj, most emelem.
Két tüzes ajkam éhségét, szomját,
jőjj, Uram Jézus, csilláptisd Kenyérrel,
mely Tested, s a horban szentült Vérrrel,
hogy csak neved dicsőségét zsongják.

Ó, mennyi kincsét bíztál kezemre,
hogy csodápassam Szíved nevében,
s a földet szentestől védtem.
Ifjú szívem fel, a boldog győzelemre!
1911 július 9.

EZÜST-HEGYEN

Felvitt az Ur a Hegy fokára
s szólott:
lobogtasd lángod, égi fátyla
rózsázz biborfényt
lélekre, kőre, erdőre, fákra
élet-Hegyen.

Az élet-hegyen, szikla éten
híntem
azóta gyenge fátyalfényem,
örök parancs ez,
nem ékesség, dicséret erőnyem.

Még így lobogva, csendben, nyarlón
átvillanok a magyar tarlón,
szeliden nézem
köröttem minden ezüstté válik,
hogy ezüst fénnel égtek halálán
a szent Hegyen,
ezüst-Hegyen.

1936. július 12.

Ujlaky János

szélt, mindaddig csak gyönyörködött saját előadásában és a szépasszony nemesvonalú végtagjainak csodálatában. Ugyátszik azonban, még a bajnokoknak is van gyomruk. Amit elvégre tőlük sem vehetünk rossz néven. A ski-bajnok sőt hájtva állt fel tehát és indult meg libasorban az étkezőkocsi felé.

— De szép lába van Önnek, Madame, — szakadt ki végül is az őszinte elragadtatás a kelet-európai asszony kebeléből.

A férj a folyosón bámulta a havasokat. Kettő maradtak a szűk kupében, két asszony. A beszélgetés most valahogy közvetlenebb lett.

— Ca n'a pas d'importance. — Ez igazán nem fontos, — legyintett kezével a kis bárónő. Kicsit gúnyosan mosolygott.

— Pedig mégis! Fontos! — ismételte a másik, kissé naiv őszinteséggel. — Nekem igazi esztétikai élvezet. En kérem, valaha festőakadémiára jártam. Nekem például nagyon jóleső most az ilyen szép lábakat bámulni!...

A francia nő cigarettára gyújtott. Egész úton szívta egyébként vékonyka cigarettáit. Ez a mostani a harmincadik volt már. Körülnézett. Látta, hogy senki sem figyel, a beszélgetésre. Kívülről a férj hatalmas háta, mint egy óriási spanyolfal takart el mindent és mindenkit.

— Tudja, Madame, — kezdte kicsit még mindig gúnyosan, — én is elismerem, hogy tényleg fontos egy nő életében a szép láb. Pláne ma. Sőt, több, mint fontos. Ellehetünk ugyan nélküle; végigélhetünk egy hosszú életet nagyon szépen és boldogan, még akkor is, ha a lábunk olyan, mint egy zongoraláb. Ismertem egy asszonyt, akinek elefantiazisa volt és az ura a tenyerén hordta. Ismertem híres színésznőket, akiket imádtak a férfiak, pedig a lábuk olyan görbe volt, hogy jobb róluk nem beszélni... Látja, asszonyom, ez is nagyon relatív dolog. Mindenesetre, — ha megvan, okosabb örülni neki. Ez egy kellemes mellékes...

Egy pillanatra elhallgatott. Kialvó cigarettájáról újra megyújtott egy másikat. Azután folytatta tovább.

— Hogy milyen jellemző dolgok fordultak elő, azért az életben! Egy nyomorult láb miatt... Nos, hallgassa meg Asszonyom, amit most el fogok mondani. Rövid eset, csöppet sem fontos, de ismétlem: jellemző. Tanulhatnak belőle asszonyok, leányok... — Fiatal kislány voltam. Pár évvel ezelőtt történt. Az apám először vitt magával külföldre. Bécsbe mentünk. Tudja, mi franciák ritkán utazunk. Ez tehát nagy dolog volt, de a papának mindig is megvoltak a saját különöségei. Ez volt életem első nagyobb utazása — most megyek másodszor ezen a vonaton. Bécsben jártam tehát, tetszett is nem is. Hiszen érti... Párizs után! De nem is erről akarok most beszélni. Visszafelé utaztunk újra. Ha jól emlékszem, erre, Tirolban van egy ismert sporthely: Kitzbühel. Ott aztán újra kiszálltunk két napra.

Akkor még nem volt olyan örült nagy divat ez a mai ski-láz, — ez a sport még elég új volt akkoriban. Különben is: két nap igazán nem elegendő az ilyenre. Párórás próbálkozások után izomlással, dagadt lábakkal szálltunk fel megint a vonatra, hogy hazatérjünk Párizsba. Kitzbühelben velünk egyszerre szállt fel fel egy angol fiatalember is. Emlékszem, láttam egy párszor a kitzbüheli sportolók között. Azt is láttam, hogy milyen érdeklődéssel figyelt engem. Tudja, a nők rögtön megérik az ilyet. Azt is láttam, hogy az én angolom elragadtatása első perctől fogva főleg a lábamnak szólt. Ezt ugyan már megszoktam egész életemben, — és megvetően nézett végig a természetet párnákon heverő remekművemre.

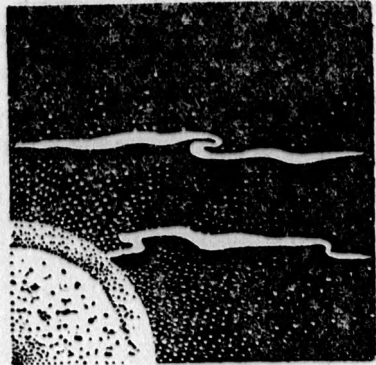
— Kitzbühelből Párizsig még elég hosszú az út. Beszálláskor az én angolom arcán csakúgy ragyogott a fölsimerés öröme. Nem mutatkozott be, — ehhez nyilvánvalóan nagyon is hamisítatlan angol volt. Nyugodt mosollyal merült el ujjádjába, az apám pedig, mint egy vén Cerberus, trónolt mellettem. Utitársam meleg tekintete azonban néha mégis előkandikált az újság mögöl.

Egyszerre úgy éreztem: a lábam elkezd örülni fájni. — Az izomláz, — gondoltam magamban. És éreztem, hogy dagad, dagad tovább ez a szerencsétlen láb.

Az angol szemben ült velem. A Times leg-többször eltakarta arcát. En úgy tettem, mintha borzasztó figyelemmel olvasnék sárgaborítékos francia regényemből. Ismeri, milyen banálisak sokszor ezek a mai irodalmi termékeink, — szerencsére, azóta javult már valamit az ízlésem. De, ahogy ott olvasok, látszólag olvasok, lesütött szemekkel, anélkül, hogy odamertem volna pillantani, — éreztem, egyszerre, mint villamos ütést, éreztem, hogy valaki merően bámul engem. Nem is engem — a lábamat! Mereven, megdöbbenve, kínos, keserves meglepetéssel. Felszegttem a fejemet. Odanéztam. Az angol rámeredt a lábamra. Szinte megkövült. Ebben a tekintetben azonban minden benne volt, minden, amit — drámai címmel! — egy férfi csalódásának lehetne elnevezni. Novellát kellene írni róla! Meglepetés, undor, bosszúság és újra meg újra végtelen undon ült e szemekben. Mint akit csúfosan becsaptak. Mint akit gyalázatosan becsaptak! És aki ezt nem fogja megbocsátani soha...

Aztán felállt. Vadul sietett ki a folyosóra. Bezárta az aítót. Háta fordítva szívta szakadat-

A nap arany sugarait — a milliókkal telt arany zacskókat

AZ I. OSZTÁLY

huzása

JULIUS 15.-én,

szerdán.

AURORA

ezen a napon milliómossá teheti.

az **AURORA** jelent. Az Allami Sorsjáték nagy árudája, fiókokkal és eladási irodákkal az ország minden városában. Lépjen be a sorsjegyarudába, ahol az **AURORA** cégtábláját látja és kérjen szerencsés sorsjegyet. Figyelmes, szolgálatkész és szakértő személyzet áll rendelkezésére. Érezni fogja, hogy az **AURORA** nagyárudában bizonyos a szerencséje. Érezni fogja a szerencsébe vetett biztos hitet — és a szerencse jönni is fog.

VÁSÁROLJON minél gyorsabban **SORSJEGYET**. A késlekedés csak az Ön érdekei ellen való.

LOTERIA DE STAT
MAREA COLECTURA PRINCIPALA
AURORA
VINDE LOZURI IN TOATA TARA
LOTERIA DE STAT

lan kurta pipáját odakinn, mindaddig, míg a vonat defutott velünk a párizsi Gare d'Est füstös pályaudvarára.

— Nohát! Ezek a férfiak! — kiáltott közbe szinte méltatlankodással a másik asszony.

— Várjunk csak, kedvesem. Ez csak az első fejezet. Leckének ugyan ez is elegendő. De most jön még a pont. Két hónappal később nagy társaságban voltam Párizsban. Egy amerikai nő volt a háziasszony, rengetegen voltunk meghíva. Egyszer csak egy ismerős ábrázat hajolt meg előttem és táncra kért. A kitzbüheli angol volt:

Közbeszúrom: a lábam ekkor megint olyan volt, amelyennek a jó Isten teremtette. Szép volt újra, egészséges és formás.

Az angol egész este állhatatosan nézte. És forrón udvarolt nekem egész este. Valami rop-pant előkelő familiából származott és ő volt a legidősebb fiú. Tudja úgy-e, mit jelent ez Angliában?

Pár nap múlva eljött a szüleimhez. Megkért feleségül.

En azonban — én, én nem felejtettem el. Azt a megalázást, azt a néma, ostoba és mégis egyszerre mindent kifejező megvetést, — ott a vasúti kupéban, — azt nem felejtettem el soha. A szüleim magukon kívül voltak, mert én visszautasítottam a lordok sarjadékát. Nem mondtam, nem magyaráztam senkinek, hogy miért. Tudja, — talán érteni is fogja Madame, — vannak dolgok, amelyeket az ember nem is tud... vagy a lelke fenekén talán szégyel is megmagyarázni!...

— Milyen különös, — mormogta a másik zavartan... — igazán különös...

— És azután, — folytatta a francia asszony, — azután még egyszer elkerültem egy ilyen téli sporthelyre. Ez közelebb is volt hozzám, a Vogézekben. Ekkor már ügyesebb is voltam és szenvedéllyel vettem bele magamat a ski sokszor nyaktörő élvezetébe. Most már túl voltam az izomlázon és efféléken, — az ilyesmi csak a kezdők réme. Diadalmal ugrádoztam le-fel a legveszedelmesebb pontokon és bajnoki dicsőségről ábrádoztam. Egyszer azonban megint lecsapott rám a nemezis. Ugylátszik, elbízta magam, el-ügyetlenkedtem a dolgot. Rosszul estem és az egyik lábam eltörtött. Sokáig kezelték kiváló párizsi doktorok, de hiába, — az egyik lábam még nagyon hosszú ideig dagadt és formátlan maradt.

Abban az időben rettenetesen el voltam keseredve. Hiszen én is csak Eva leánya vagyok. — úgy mint maga is Asszonyom és mint minden asszony. Kéteázbeesve gondoltam arra, hogy íme: külsőm legszebb része, a lábam, melynek előnyeit meg sem tudtam becsülni addig, amíg megvolt — ezentúl örökre elvesztve, idomtalanul rontja le egész külső megjelenésemet! Ekkor megismerkedtem egy amerikai fiatalemberrel. A követésen dolgozott. Nagyon rokonszenves volt nekem, nagyon intelligens. Ez az ember szerelmes lett belém. Nem volt gazdag, inkább szerény körülmények közt élt, ami ritka eset az

ilyen követéseken. A diplomata körökben azonban nagyra tartották. Hallottam, hogy a legelső amerikai egyetem tanárai ajánlották be őt elsőrangú állásába... Ők jósltak nagyszerű karriert ennek a nagyon tehetséges tanítványuknak!...

— Ertem már, értem! — lelkesedett a másik asszony. — Az amerikai az Ön férje. Ő hozzá utazik most Budapestre!

— Igen, — bólintott mosolyogva a diplomata felesége, — és rágyújtott a harmincegyedik cigarettára. — Ez az ember sohasem törődött azzal, hogy milyen vagyok, milyen a lábam, szép-e, vagy csúnya. Ő engem szeretett, engem kért meg. Azóta egyébként a lábam is teljesen meggyógyult. A skieléssel azonban felhagytam örökre...

Feldkirsch közeledett. Az étkezőkosziból nagy garral sietett vissza a ski-bajnok. Kofferek, táskák bőszielt megbolygatása, lázas szedelőzködés. Utolsó meghatott pillantás a szép lábak felé. Grandiózusan sikerült köszönés, búcsú.

Lassan cammogtak vissza az étkezőkoszi jö-lakott utasai. A folyosóról élesen, kiállyosan hallatszott be az éjmeszelő bakfi erőltetetten szellemeskedő hangja.

— Eppen jó, hogy már leszámolt. Ha még egy állomással tovább utazik, én is utána szálltam volna!...

Önnek is szüksége van arra,

hogy tökéletesen megtanulja a német nyelvet! Játssza és a legrövidebb idő alatt tökéletesen megtanul németül!

most már III. kiadásában megjelent

Tanuljunk könnyen gyorsan németül

című, magántanulásra kiválóan alkalmas nyelvkönyvből, amelyet

Dr Ernst Häckel tanár,

a Pázmány Péter Tud. Egyetem előadója, a báró Eötvös Coll. tanára írt. Ha városban rövid idő alatt könnyen, szinte játszva akarja megtanulni az Ön számára nélkülözhetetlen német nyelvet, úgy azonnal vásárolja meg e művet, amelynek bővített, szójegyzékkel és a feladványok megfejlesztéssel kiegészített

III. kiadása most jelent meg!

Ez a magántanulásra kiválóan alkalmas német nyelvtan néhány hónap alatt érte el harmadik kiadását!

A NEMET NYELV ISMERETE MA MÁR MINDENKI SZÁMÁRA LÉTERDEKI

Ara füzve 200 lei és 10 lei portó.

Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNAL.

A Rómeo és Juliá-dák vidám oldala

Rómeo és Julia a selyem-hágcsók hősei. A romantikusan szerelmes irodalomban ők az élőképe: a szentimentális leányszöktetésnek vagy rablásnak (modernül: nő-ragadásnak), a hágcsóknak, a mandolinos, holdvilágos madrigáloknak. Az idők nagyot változtak, de ahogy egy nemrég játszott szindarab címe mutatja: mindig lesznek Juliák, ha mingyárt sportruhában is.

Íme egy Rómeo, aki bekötött fejvel jár. „Hát veled mi történt?” „Tegnap éjje! Juliának egy kötélhágcsót kellett volna ledobni és egy falétrát dobott le.”

Két szerelmes a „nő-ragadás” részleteit beszéli meg. „Drágám, — susogja Julia, — apa arra kér, hogy velem együtt ragadj el a mámat is.”

A praktikus amerikai leány. „Nem bánom, ha elragadsz John. Azt azonban szeretném tudni, milyen típusú autót akarsz vinni. Mert én finom luxus-autókhöz vagyok szokva.”

Az elragadott Julia atyja életrevaló kereskedő. A szőke Julia, mikor leereszkedik a hágcsón, vállán a következő sorokkal beírt cédulát hordja: „Üzletből kivitt árut többé nem fogadunk vissza.”

Jeroboán úr igen levert. „Tudod milyen kellemetlenség érte legkedvesebb barátomat, Gastont?” „Nem, milyen?” „Elszöktette a leányomat.”

A junói természetű Julia Rómeóhoz: „Nem leszek én nagyon nehéz magának?” „Mit gondolsz, vittem én már zongorát is.”

Az állatszelidítő imádoztja: „Hát ma este eljön és elragad engem. Tartsak készen kötélhágcsót!” „Nem szükséges. Egy zsiráfal fogok jönni. Annak a nyakán szépen lecsuszhat.”

Az elaggott Don Juan unokáihoz: „Teljes sötétségben ne szöktessetek mót. Egyszer egy szép fiatal leányt akartam elragadni s helyette az anyja került karjaim közé.”

A fiatal pár végre összekerül az erkély alatt. Rómeo már le akarja huzni a hágcsót, midőn megszólal egy rekedtes hang: „Egy pillanatra gyerekek. Én is megyek.” Az anyós volt.

Az amerikai Rómeo, miután sokhengeres autóján röpti Juliáját, e kérdést intézi hozzá: „Drágám, nem ismer véletlenül olyan ügyvédet, aki bigámias perekben specialista?”

Hollywoodi eset. A híres diva: „Hát mi nem történik, ha valaki feledékeny. Megállapodtam magával, hogy ma este szöktet meg, teljesen elfeledkezve arról, hogy ugyancsak ma kell engem Joenak is elszöktetni.”

A másik feledékeny Julia: „El kell halasztani a ma esti szöktetést. A szobámon nem lett kész a szöktető toalett. Hanem ha úgy tetszik, talán szombaton.”

A szöktetés pillanatában Julia megszólal: „Te nem ismered engem. Bennem két nő lakik.” „Ha tudtam volna, fölkerítem volna egy barátomat is.”

A százkilós Juliához szűnyog Rómeója: „Ne féljen drágám. Egy autocar vár itt lent.”

A szöktetés pillanatában a gyöngéd lelkiismeretű Julia: „Ilyen pillanatban, mint ez Giacomine, semmit sem akarok eltitkolni előtted. Én másba vagyok szerelmes.”

Az érzékenyszívű Julia, mikor már lenn vannak: „Drága, nem vihetnél vissza egy pillanatra. Elfelejtettem inniadni a kanárimnak.”

A múlt század nyolcvanas éveiben a bécsi opera legünnepeltebb énekesnője volt Wilt Mária. Hangja tüneményeserejű és szépségű szoprán volt, mely három oktávban egyenletesen csengett, de megjelenése a schönbrunni állatkert elefántjára emlékeztetett. Jóval tul volt a száz kilón. Egyszer Melindát énekelte Budapesten. Partnere egy vékony kis tenorista volt, aki félelemmel nézett fel a csalogányt nyelt elefántra. Valamelyik budapesti élclap ki is figurázta az össze nem illő párt. Ottó énekel:

Oh Melinda égi tünemény
Légy enyém, légy enyém!
Emelj kebledre létrát hozok...
Gépet Geitner és Rauschnál
rendeltem én:
Az szöktet el javamra.
Ó leány enyém!

Könyvismertetés

Thomas Daring: Mammon

Lóczy Lajos, a kiváló magyar geológus legutóbbi dél-amerikai útjáról, mint a legnagyobb ritkaságot, mammonfejet hozott magával, amelyet Zanzár-nak is neveznek.

Stevenson, a nagy angol író mondja egyik tanulmányában, hogy az emberiség legerősebb ösztönei között talán a kalandvágy szerepel első helyen. Az a sóvárgás, amely a mindennap szürkeségéből távoli tájakra, ismeretlen veszedelmekbe, bizonytalan utakra kergeti azokat, akik az élet egyhangú keretét nem találják kielégítőnek. „Az, akiben ez a vágy minden más érzést elnyom”, — mondja a Kincses sziget szerzője, — „örökké fiatal marad”.

Ennek a tételnek beszédes bizonyítéka Thomas Daring egyszerű könyve, amely Mammon címen, 16 gyönyörű illusztrációval most jelenik meg magyarul a Singer és Wolfner cég kiadásában, Halasi Andor gondos kongeniális fordításában.

Thomas Daring tíz éven keresztül egészen fontos mesterséget űzött. Kincsvadász volt — a világ rejtett drágaságainak és értékeinek kutatója, modern lovag, aki gyöngy és rubin és rádióumtartalmú szurokérc nyomában az Északi Sarktól az Antarktísig, Perutól a Deltenger szigetvilágáig az egész földet bejárta. Korunkban, amikor a termelés és fogyasztás modern eszközei mindent gépiesé, egyformává, ismétlődővé tettek, a szerencse-kergető élete szinte tündérmesének hangzik, — de ugyanakkor valószínűleg a XX. századnak, az emberi akarat, szívósság, kitartás diadalmas éposza.

Összességében elmondható, hogy a Mammon című ennélfelül a félreértés: a Mammon cím ennélfelül nem az ókor pénzistenét, az arany és kincs bálványát jelenti. Bár ennek a címnek kétfős értelme van, — hiszen Daring alapjában véve a mai Mammon szolgáltatásban áll, ha legtöbbször, sőt majdnem minden esetben, nem annyira anyagi előnyökért, mint magáért a kalandért teszi kockára életét, egészségét. A „Mammon” szóval a délamerikai és újguineai fejedelmek jelölik meg azokat az aszalt emberfejeket, amelyeknek kereskedelmi értéke és rendes áruforgalma van a ritkasággyűjtők közt. Daring az ilyen „mammon”-okra is akad kalandos útjai során, — aminthogy alig akad kincs, ritkaság, különösség, aminek megszerzésével ne próbálkoznék.

Nagy amerikai és európai cégek megbízásából indult útnak. Egy-egy sürgöny Ceylon rubinbányáiból Kanada jeges tavaihoz szelítte. Tagja annak a nemzetközi testvériségnek, amelynek tagjai talpig férfiak; sokszor a törvénytelen cselekedetek határán járó kalandorok, akik gyors gazdagodásra, hirtelen kincszerzésre vágyódnak.

Daring könyve, amelynek lüktető stílusa egészen új kategóriát jelent az ilyen fajta munkák között, szinte minden sorában meglepő és váratlan tüköket árul el. Megtudjuk, hogy az óriás tonhalakat sokszázézer szardínia csalétkének segítségével fogják, hogy az ámbrát csak nagybeteg cethalnak belsejében lehet találni; hogy a quebracho-fa, amely minden fa között a legértékesebb, nem marad fent a vízen és könnyű szerrel törí szét a balta acélját; hogy a „kikészített” bányák ellen miféle ravaszsgal védekeznek a tapasztalt kincskeresők; hogy a mesterséges gyémántkészítés legfőbb „felfedezője” voltaképpen ügyes csaló, aki ezen az úton adja el, a szabálygyeget engedélyek megkerülésével, a valódi gyémántokat; ezer meg ezer apró fény villan föl Daring könyvében, amely maga is olyan, mint valami exotikus kincsesbánya az olvasó számára.

Amikor az ember Daring könyvét olvassa, olyan érzés támad benne, mint amikor kisdíák-orában May Károly vagy Verne Gyula munkáiba mélyed el. A kaland szől és szőlít ezekben a fejezetekben — messzi tájak varázsa — a férfélet és a férfi-halál romantikája, amely örökkévaló. Lélegzetfójtva kíséjük el búvárútjára, amelyen óriás cápaival kell visködnia; elképedve olvassunk arról, a szörnyű viharról, amely meg nem engedett gyöngyhálászás közben éri utól hajóját; izgalom tölti el, amikor a vörös orángutáng nyomát kutatja és a melanéziai emberek őserdejében kutat arany után. Rubin és smaragd, és inkább aranykincsei és elsüllyedt hajók drágaságai, a „zöld arany”, a yerba termelése, a rádiómot rejtő szurokérc kutatása, repülőgépek és cetvadász-hajók, titokzatos gyémántkészítő laboratóriumok és kikötői csapszékgek Gyors képekben villannak elénk. Ennek a könyvnek egyetlen unalmas mondata, egyetlen „álló” hekezdése sincs, — csupa mozgás, csupa érdekesség az egész. Tucatnyi könyvre is tett volna ebből az óriás anyagból. S a végén kissé szívfájdító, de komoly tanulság: a kincskereső gyakran többet áldoz, legtöbbször többet veszít, mint amennyit nyer. A természet, a sors keletlenül engedi át drágaságait s legtöbbször sokszoros árat követel.

Thomas Daring könyve a nem szépirodalmi munkák sora közt elsőrangú esemény. Óriási külföldi sikere biztosan megfelelő párhuzamra talál olvasóközönségünkkel is. (Singer és Wolfner kiadása. Ár: 126 lrt.)

DIAMETAN füstölőszer

elpusztítja a

háziélősdieket, poloskákat, bolhákat, tetveket, konyhasótányokat (svábbogarakat) stb.

Nincs szükség semminemű készülékre!

Nincs robbanási veszély!

Használati utasítás minden csomaghoz mellékelve van

„Bayer“ I. G. Farbenindustrie Actiengesellschaft Abt.: Pflanzenschutz, Leverkusen a/Rh.
Romániai vezérképviselet: Pharma, Studerus & Co. Bucuresti I.
Str. Brezolanu 53. Telefon 3—92/86.

TIGRIS-VIADAL

Írta: Mukerdzsi Dhan Gopal

Az áradás után megbetegedett az anyám. Alapota folyton rosszabbodott és mi nem is törődünk többé az állatokkal, amelyek a víz apadásával újból a dzsungel északi felébe vándoroltak. Aztán meghalt az anyám és ezzel az én életem is egészen megváltozott.

Már a házat sem volt érdemes fenntartani, az egyetlen, ami birtokunkból még megmaradt. Ahogy már elbeszéltem, az áradás mindent elvitt, még a földet is, amit vetünk és megművelünk. Nem maradt más hátra, mint eladni a házat és a gazdálkodás helyett más kereset után nézni.

Az apám mindig hallgatag ember volt, anyám halála óta még kevesebbet beszélt, mégis nagy szeretet és egyetértés uralkodott közöttünk. Magas volt és a katonacsaládból származó férfiak szokása szerint korszakált viselt. A Radputok törzséből származott, rangján alul házassodott s Indiában ilyenkor úgy szokás, hogy a férfi elhagyja családját és idegenben telepszik le. Ezért hagyta el apám szülőhelyét, ebben a kis faluban telepedett le és gazdálkodni kezdett.

De a katonavér nem hagyott nyugalom s mikor anyám halála után nem kötötte már semmi a hához, ösztönei hajtották, hogy újból vadászatra induljon. Megélhetésünk volt, a vadállatok bőrért mindig el tudtuk adni. Radesah Paragram tartományában éltünk. A fővárosban, Tamra Purniban, a kereskedők szívesen megvettek mindent tőlünk.

Az árvízűl menekülő állatok közt egy csapat elefánt is lejtött a faluba. Megzavarodtak a félelemtől, ahogy a víz nyomon követte őket. Ha megmondjuk, hogy az elefánt gyámoltalan testalkata miatt a mély vízben úgy megfullad, mint egy kis hangya, nem is lep meg bennünket ez a nagy félelem árvíz idején.

Véletlenül a faluban voltam, amikor ez a csoda megrohant bennünket. Egy fára másztunk fel egy fiúval, hogy kikerüljünk, de mégis lássuk az elvonuló elefántokat. Arra jöttek, elvonultak, még a fák koronáit is befröcskölték fekete iszap-pal. Az ágak is, amelyekbe kapaszkodtunk, megremegtek nehéz lépteik súlya alatt. Asszonyok rikácsolva rántották el gyerekeiket a küszöbről, nem is tudták, hol keressenek menedéket: mert a kutyhók falai is gyengék voltak, ha az elefántok vak ledöntésükben nekirohantak.

Egyszer csak észrevettük, hogy egy a szaladó elefántok közül megfordult s megállítja a többieket. Az agyarával megfogja s az ormányával addig körbácsolja őket, amíg észre térnek. Mire elérték a falut, már lépésben, nyugodtan mentek. Még sose láttam ilyen megdöbbentő képet.

— Nézd csak, — kiáltott a társam — ennek a kiválasztottak egy jel van a homlokán!

Lehajoltam a fáról, hogy jobban lássam őket, amint elvonulnak és tényleg az, amelyik önként vezetőnek vállalkozott, a homlokán bélyeget viselt.

Olyan sok minden történt aztán velünk az áradás alatt, hogy erre többet nem is gondoltam. De a sors úgy hozta, hogy ezt az elefántot még egész más körülmények közt viszontlássam és jövőendő életemben igen fontos szerepet játszon és szerencsét hozzon nekem. Arról a jeltől ismerem meg, amit a homlokán hordott.

Vadászéletünk első ideje bizony nem járt az- zal a szerencsével, amit vártunk. A dzsungel csupán a pusztá léte biztosította. Eleinte apám és én minden reggel átkelünk a folyón. Amikor a házunkat eladtuk, egy nádíródeles bambusz-kunyhót építettünk a másik parton, az erdőszéles és berendezkedtünk. Egy tutajt is építettünk, ezen keltünk át a folyón.

Egy halásztunk, telték a napok, a hónapok, a szezonok, a félévek, a tél, amit a legközelebbi

faluban vásároltunk a folyó mentén. Gyümölcs-csel ellátott a dzsungel. Sosem öltünk meg állatot azért, hogy táplálékunk legyen. Ezt dzsungel-életünk elején már megtanultam. Ennek több oka is van, hogy miért, majd meghalljátok az elbeszélés folyamán.

Öltöztünk e meleg éghajlat alatt nagyon egyszerű volt. Kézszöveget, csereszínű vászonból volt ruhánk és turbánunk. Ez majd olyan tartós volt, mint a bőr és távoiról sem oly súlyos. Apám időnként felvett egy hosszú zöld vállszalagot is.

A dzsungelnek minden órában és minden évszakban más a karaktere. Tavasszal más, mint télen vagy nyáron.

Az esős időszak alatt sokat tartózkodtunk a kunyhóban, de éjszakára sosem maradtunk magunkra. A majmok felfedezték menedékhelyünket, el voltak ragadtatva tőle és éjszakára ők is mindig bejöttek. A szünni nem akaró esőzések alatt a fák koronái közt fénytelmentlenül éreztek magukat, a tigrisből való félelmükben pedig a dzsungelben a földön sem mertek aludni. A víz mellett biztonságban voltak, ha jött az avivás ideje, kinyitották a kunyhó ajtaját épp oly könnyen, mint én és bent lefeküdtek, otthonosan. Nagygyon megijedtem, mikor először jöttek.

Az esőzések első idejében volt, kint voltam éppen apámnak segíteni az élelmiszerek behordásánál; a szokottnál nagyobb rakományt hozott tutajjal a faluból; a folyón való átkelés ugyan az előrehaladott időjárás miatt — mert a víz sodra erősebb lett — mindig nehezebbé vált. Hazautban előre szaladtam. Milyen nagy volt meglepetésem, amikor kitértam az ajtót, a szoba tele volt szürke, törpe alakokkal, amelyek mint a kisér-tetek ültek a tűz körül! Ijedtemben épp sikoltani akartam, amikor az apám hozzám lépett, vállamra tette a kezét és így szólt: „Ne félj, kis fiam! az eső elől idemenekült majmok ezek.” Apám megnyugtatóan ezzel, mégis belékapaszkodtam, mert az alkonyati fényben a majmok ijeszítően néztek ki; aztán vele mentem be. Ezek nem is törődtek velünk. Valami huszan lehettek, ünneplősen ültek itt a tűz körül, a fénybe bűnöltek, pislogó szemekkel. Egy anya is volt közöttük, a gyermekét szoptatta, úgy viselkedett, olyan öntudatosan, mintha az övé lenne a ház.

Ezután minden éjszaka eljöttek, hallgatagon, velünk nem is törődve. Nem tudtuk elkergetni őket. Később már nem is akartuk, mert igen jó házőrzőknek bizonyultak. A vadállatok közeledtére idejekorán felkeltettek bennünket, hogy védekezhessünk. Napközben gyakran jöttek mőkukok is diót nézni, de féltékeny voltak, nem maradtak soká.

Az esőzéssel mélyült a folyó és a mély vízzel a víz sodra is megváltozott, jöttek a krokodilok, Nem mertünk tutajozni többet. Először akkor vettem észre krokodilt a közelünkben, amikor egy reggel egy kis majmot láttam inni a folyóban. Hirtelen egy furcsa mozdulattal előre esett. Láttam, ahogy lassan valami a karját leuza, aztán eltűnt. Egy pillanattal később megszenesedett tuskó uszott tova. A krokodilus fekete pikkelyes háta volt ez, ami a vízből kinyúlt. Ezután az állatok s mi is messze följebb fűrdtünk s ott mentünk át a folyón, ahol keskenyebb s biztonságosabb volt.

Egy évvel az áradás után lehetett, az esős idő vége felé, egy este apám a faluból két zsák diót és babot hozott. A babot először leforrasztá, aztán vajban megsütötte, sőt, paprikát hintett rá és félretette, amíg kihűl. Ennél a munkánál segítettem neki szótlanul, bár kisfiu voltam és majd szótrobantam a kíváncsiságtól, tudván, hogy valami ezokatlan dolog következik. De az apám úgy nevelt, hogy ne kérdezsek semmit. Rövidesen ő maga szólalt meg: „Élelmet készíték

Igy hat a Zelio

Zelio paszta	Zelio magvak
tubusban patkány és vakond pusztításhoz	házi és mezei egérpusztításhoz

BAYER Pflanzenschutz-Abteilung, Leverkusen I. G. Werk

Romániai vezérképviselet: Pharmacia Studerus & Co. Bucuresti I. Strada Brzoianu 55. Telefon: 3-9286

egy vadászathoz megyünk a dzsungel szívébe, a belsejébe. Holnap reggel elindulunk, a fák közt egy őrhelyet készítünk és ott maradunk egy hétféle éjjel-nappal. Ott várunk a zsákmányra, mit az Istenek küldenek nekünk.

Szívdobogást kaptam örömben, hogy a dzsungelbe megyünk s egész éjjel alig hunytam le a szemem.

Végre hajnalodott. Öt óraker már készen voltunk. Az apám mindkettünk hátára vetett egy-egy zsák főtt babot és a diót dzsungel-gyümölcsökkel és forrásvízzel, az volt a készletünk egy hétre, elmondottuk reggeli imánkat s mire világos nappal lett, már jó messzire vándoroltunk. Nem mentünk be egyenesen a dzsungelbe, mert veszélyes dolog az ilyen kora hajnali órában. Ugyanis az állatok, a tigrisek és párducok az erdő szélén barangolnak, élelmet keresve s ha emberrel találkoznak, könnyen megvadulnak.

Egyszer csak apám a földre mutatott. Lenéztem, egy antilop lábnyomai voltak, nem lehetett messzire előtünk. Követtük és nem sokára tigris-lábnyomokat is találtunk. Apám úgy vélte, hogy egy tigris a kora hajnali órákban ide jött a folyó partjára, az ivóhelyekre s egy antilopot lesett meg, amelyik szintén inni jött. Amikor az antilop észrevette közelében a tigrist, menekült, az pedig utána. „Nézd csak” — mutatta az apám — „a lábnyomok mindig jobban kivehetők. Ez azt mutatja, hogy az antilop vigyázatlan volt. Ugy meg volt ijedve, hogy az izmai megbénultak. Nem is tudott elég gyorsan előre jutni. De nemcsak ez látszik: ahova lépett, a lába mintha begyökeredzett volna, ha csak egy pillanatra is. Ez rossz jel.”

Továbbmenve megállapítottuk, hogy a hátsó paták sok helyen nagyon mély nyomokat hagytak a földben. Az előláb paták, lábnyom helyett a földet felkaparták, mintha az állat csak nagy megerőltetéssel tudná a hátsó lábait felszabadítani. Apám így magyarázta: „Ez a szegény állat itt fekszik valahol holtan, alig kétszáz lábnyira innen. A gerince megbénult az ijedségtől. A feje még tiszta volt, csak az izmai mondták fel a szolgálatot.”

Tovább kutattunk mindkét állat lábnyomai után. Alig mentünk ötven lépést, egy közeli bokorból vad morgást hallottunk. Gyorsan felmászunk egy fára s egy olyan magas ágra ültünk, amit egy tigris ugrásban sem tud elérni. Mint a majmok másztunk ágról-ágra, fáról-fára, sikerült éppen a bokor fölé kerülni, ahol a tigris a megölt antilopot fogyasztotta el.

Még ebben a színjátékban is van valami borzalmas és szép, amint a tigris a vörös és fekete vértöcsében fekszik féltetével az antilopon, fejét a döglött állat mellkasához nyomva. A tigrisek jobb szeretik először a lágy részeket enni, különösen a nyakat, aztán a mellizmokat, majd a has egyes részeit, aztán fognak csak a bordákhoz. Ezt elteszik maguknak másnapra. Rendszerint nincs is másnap, mert ha a tigris meghagy valamit áldozatából, jönnek a többi állatok és felfalják.

Ez a színjáték — mély benyomást tett ránk. Amit láttunk, vörös, arany és zöld színben pompázott. Ha valaki váratlanul idejött volna, a tigrist észre sem veszi, csak a legyeket és a test

kipárolását érzi. Pestői kép volt, arany, zöld és piros színekben.

A tigris tovább zabált. Minthogy abból élünk, hogy tigrist fogjunk és leöljük, módot kellett találnunk, hogy hatalmunkba kerítsük. Vártunk, talán kilenc óra is volt már; akkor a tigris bemászott egy bozótba és lefeküdt aludni. Mielőtt bement, már észrevettük, hogy a melle fel van hasítva és a vére csöpög. Ugy látszik, ar antilop, mielőtt kimult, megrugta a tigrist a patájával s mély sebet hasított a mellén.

A tigris percekig álldogált a napon és nyalta magát, így tisztán láttuk sebesülését. Ugy látszik, késő volt ahhoz, hogy a fekhelyére menjen, meg aztán zsákmányát is őrizni akarta. Ezért nem ment messze, körülbelül kilenc láb távolságra húzódott a döglött antiloptól s lefeküdt.

Rögtön ezután észrevettük, hogy a bokor alattunk furcsán mozog. Mikor jobban odanéztünk, sok kicsi, fekete orrot láttunk, reszkető orrlíkákkal a levelek közt turkálni, a zsákmány után szaglászni. Rókák és sakalok voltak ezek. Zsákmányt szimatoltak messziről s eljöttek a lakomából részt kérni maguknak. Ahogy közeledtek, a tigris ugatni kezdett — úgy hangzott, mint óriás kutyaugatás — még a fa is reszketett, mint zöld fákyafény a szélben. Délig váltakozott a mély csend ezzel a remegéssel és aztán ránkborult a trópusok délutánjának nagy nyugalma.

Közben megjelentek ezek a szaglászó kis állatok a döglött antilop mellett, néha ezek a szegény kiéhezett sakalok is kitépték szájukat egy kis harapás hús után. Amikor a tigris morgott egyet, hirtelen elrohantak, csak úgy remegett a bozót. Inkább látni lehetett, mint hallani őket. Ha egy sakál megmozdult, hullámzott a bokor. A rókától megremegett a bokor, mint az alvó kutya bőre, ha mélyet álmodik.

Most megint másképpen mozdul a bokor. A fák és levelek úgy tapsoltak, mint kicsi gyermekkezek. Ez a tapsoló mozgás két irányból jött, ott találkoztak össze, ahol a legyektől elborított döglött antilop feküdt és ahonnan az átható, rettenetes tigrisbűz terjedt. A szembekeverült leveleknek ez a tapsolása néhány percig tartott. Volt valami kísérteties ebben és én reszkettem. Apám megfogta kezemet, „csak hidegvér, fiam”. Hallk, alig hallható susogás terjedt a fű és a fiatal fák közt. És váratlanul egész közel a döglött állathoz két leopárd jelent meg. Közeledtükre a legyek fekete felhőként rajzottak. A leopárdok nem érezték a tigris szagát, mert a szél ellen állottak. A tigris már előbb szimatolta őket, de átmos volt és nem mozdult. Apám halkan suttogta: „Ne félj! Meg se mozdulj! A leopárdok tudnak fára is mászni. Ha ide felmásznak, végünk van.”

Most már értettem azt is, miért néztek ki a bokrok és a fák tapsoló gyerekezeknek: mert a leopárd foltos bőrszíne az erdő színe, mint ha egy tintába mártott levelet rányomkodtak volna az arany színű bőrré. Ha egy leopárd mozog, vele mozognak a fák és levelek, szinte a levegő is foltos körülöttük.

A két éhes leopárd meglátta egymást, meglapultak s mereven egymás szemébe néztek. A farkukat úgy lóbálták, hogy ha egy fiatal fát értek, az egyetlen harsogással kettétört: knak, knak!

Váratlanul, mint egy szörnyeteg tűnt fel a tigris feje a két vad között. Nemcsak a szagukat szimatolta meg, hanem az ágak törésére felriadt álmából. Szörnyű pillanat volt ez. A két leopárd visszahúzódott kicsit — hason, otthonos mozgással, mint mikor tüföket egy szál cérnát áthúznak. Egy perc szünet következett. Aztán a tigris ordított egyet, mintha egy hegy roppant volna ketté s a megduzzasztott vízradat előntene bennünket. Ilyen volt a tigris ordítása. De a leopárdokat nem félemlítette meg.

Amikor a tigris ordítása elhangzott, felordított ez a két vadállat is, úgy mintha izzó lándzsával a belüket hasították volna ketté. Ez volt a kihívásuk. A tigris meg hátrált egy lépést, mert ebből a kihívásból rájött, hogy a leopárdok észrevették sebesülését. Lekuporodott egy pillanatra, közben mind a két ellenfelét szemmel tartotta. Ezek egy pár lépéssel előbbre jöttek és felkészültek a küzdelemre. Kinos szünet állt be.

Az egész dzsungelben — a fák koronájától a föld belsejéig, horizonttól horizontig — mély csend honolt, amelyet csak a tigris farkának apró himbálódzásával tört meg. A három ellenfél mindjobban és jobban a földhöz lapult. Mind azok az állatok, amelyek a macskák családjához tartoznak, így az oroszlán, a leopárd és a tigris is, ha megtámadják őket, a földhöz lapulnak. Hasukat lenyomják, mintha nagyobb erőt nyerének ezzel. Ezt azért teszik, mert ha egy állat, mint például a tigris, a földhöz lapul, akkor a ráugró ellenségnek gégeje és melle szabadon áll és alulról könnyen megtámadhatja.

A másik előnye, hogy lendületet vehet, mielőtt ugrik. Minél mélyebben lapul és kisebb lesz ezáltal, annál könnyebben éri el ugrással célját.

Igy ez a három vadállat is odapréslte magát a földhöz, már alig látszottak ki egy-egy lábnyira a föld felett. A tüben már csak a fejüket és vörös, meredt szemüket lehetett látni, ahogy villogtak egymásra. Mordult egyet és kinyújtotta mancsát az első leopárd. Ez volt a jelzés a másíknak, a támadásra. A tigris nem mozdult: félt.

Nehéz eldönteni, miért; mégis úgy nézett ki, hogy a két leopárd van előnyben és nem a sebesült vadállat! De a tigrisnek valami furcsa hypnotikus ereje van ember és állat fölött s a vele való találkozásnál különös babonás félelmet éreznek.

A tigris rettenetesen bömbölt. Ezzel fölényt akarta éreztetni. A másik leopárd tényleg megijedt. Az első elvesztette a fejét és dühösen, ugrás nélkül nekiment a tigrisnek. Össze-vissza harapták egymást, a kettő állkapcsa annyira összeszorult, mintha egy állat lett volna. Ezzel megtört a varázs és a második leopárd is beállt a verekedők közé. Sokat nem segíthetett, míg ez a kettő birkózott. Amint közeledett hozzájuk, a tigris feléje csapott, miközben a másikat is tartotta erősen, a leopárd csupán az oldalát tudta felszakítani, arra nem volt képes, hogy életveszélyes sebet ejtessen rajta, a torkát vagy a hasát eltalálja.

Ebben a halálos viadalban körbe forogtak a küzdő felek, míg végre sikerült a második leopárdnak a tigris ágyékába harapni és fogait mélyen belevésni. A tigris, mintha egy oszvarfogóba került volna. De ura volt helyzetének. Az előláb karmaival magához rántotta a leopárdot, hátsó lábaira állt, a leopárdot is kényszerítette erre és körmeit belevágta, a leopárd torkát felhasította. A halálos fájdalomnak szörnyű ordításával nyílt ki a leopárd állkapcsa, aztán a földre esett. Nagynehezen elvászorgott a szemünk előtt.

Most az a leopárd, amelyik a tigris ágyékába harapott, meggondolta magát s a fogait a tigris hasába mélyesztette. Feje a tigris hasában, a tigris mancsai és sebes állkapcsa a leopárd hátát szoritották. Egyik sem engedett.

Semmi nesz, csupán a fák susogása s a távoli haldokló leopárd vinnyogása hallatszik. Aztán csendes lett a dzsungel. Mintha a nap is az égen mozdulatlanul állna. Még a papagájok is megálltak röptükben, pedig ez sosem történik meg, akármi is legyen a dzsungel fái közt. Legfeljebb a bokorban annyit látszott, hogy a sakalok és rókák megmozdultak. További tizenöt perc alatt — nekünk óráknak tűnt természetesen — a leopárd és tigris halálos harca egy szörnyű síró gurgulázó hanggal véget ért. A vadul hempergő testek végre megnyugodtak. Kővé meredtek, egy-egy elhaló izom remegett még itt-ott. Aztán nem mozdultak többet és rövidesen az egész bozót sakalokokkal volt tele, amelyek zsákmányuk után jöttek.

Apám így szólt hozzám: „Le kell mennünk, hogy a három állat bőrét megmentsük. Az egyik leopárd ott fekszik holtan.” Gyorsan lemászunk, a sakalokat elkeregtük és elindultunk megkeresni az első leopárdot. Ime, itt fekszik, alig pár lépésnyire a tigris és a második leopárd hült tetemétől. Apámmal együtt becipeltük őket a bozótba és apám mingyárt hozzá is látott bőrük lehozásához. Az antilop bőréből nem maradt semmi.

Nehéz dolog volt a második leopárdot a tigristől elvalasztani. Le kellett vágni egyes részeket, hogy megmentsük a bőr egy részét.

Négy óra lehetett. Apám még húzta le a bőrt, én pedig elővettem az ijt és nyilakat és ezzel tartottam távol a saekeselyűket, a rókákat és sakalokat. Hamarosan lenyugodott a nap is. Összekötöttük a véres bőrtöket, egy kötéllel felhúztuk a fára és ott hagytuk őket éjszakára lógni. Mi a szomszéd fára másztunk s a felkelő hold fényénél előkészítettük éjszakai pihenőhelyünket. Apám előszedett egy átható szagu olajat, ezzel kentük be testünket a hangyák és szunyogok ellen.

— Apám — mondtam lefekvés közben — az áradás alatt emberek, állatok és madarak úgy éltek együtt, mintha testvérek lennének. Ha akkor olyan szeretetben éltek együtt, miért nem szeretik mindig egymást?

— Fiam — válaszolta az apám — nagy veszélyben Isten minden teremtménye között, épp úgy, mint a hadsereg is zárja a sorokat az ellenség támadásánál. Az áradás alatt tudták az állatok, hogy a halál leselkedik rájuk és miránk is és ebben a közös félelemben nem volt ellenünk sem harag, sem gyűlölködés. Lesz idő, mikor az állatok és emberek is megtanulják, mi a testvériség, nemcsak a veszélyben, hanem a jólétben is.

Uj könyv fiatal leányoknak! P. Wagner: Mai lányok életstílusa

Hat fiatal leány élettörténetét tartalmazza ez a kitűnő könyv, akik más-más életkörülmények között gyönyörű példáját adják a mai lányok helyes életmódjának. Élénk, színes és bájos leírások ezek, olvasásuk a legizgalmasabb szórakozás és a leghelyesebb időtöltés.

A képekkel élenkített könyv ára 60 lel és 10 lel portó.

Megrendelhető könyvsztályunknál.

